

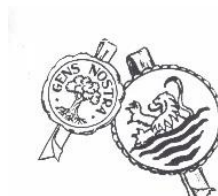
Nederlandse Genealogische Vereniging

Afdeling Zeeland

WIJ VAN ZEELAND

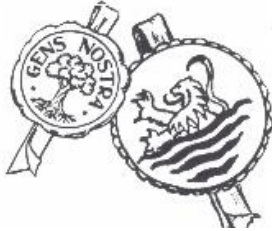
Mededelingenblad
17^e jaargang, nummer 1
januari 2015

INHOUDSOPGAVE

Kijk ook op de website van de afdeling: <http://zeeland.ngv.nl>

Van de voorzitter		pag	1
Van de redactie		pag	1
Een nieuwe rubriek		pag	2
Bestuursmededelingen			
Nieuwe vacature in het bestuur		pag	2
Algemene Vergadering NGV in Zeist		pag	3
Genealogisch spreekuur in Goes		pag	4
Nieuws uit de Afdeling Zeeland			
De Schrijfwijzer		pag	4
Genealogische Publicaties Zeeland		pag	5
Lezingen Leo Hollestelle, Joke Verfaillie en Wil Schackmann		pag	6
Nieuws uit de Regio's van de Afdeling Zeeland			
Regio Goeree-Overflakkee.	Een verdwaalde merklap uit Goes	pag	7
Regio Noord- en Zuid-Beveland	Nieuwe website Historie van Goes	pag	9
Regio Walcheren	Uit Veerse Bronnen	pag	10
Regio Oost Zeeuws-Vlaanderen	Een nieuw archief in Hulst	pag	11
Uit Het Zeeuws Archief	Gilde OLV van de Qualen	pag	12
PR-activiteiten		pag	15
Oud Schrift met PaiZ...	Oproep; tekst uit consistorieboek Arnemuiden	pag	15
Toevalsvondsten	Akte over Nicolaas Vermeulen te Sas van Gent	pag	19
Genealogie, Voorouders komen tot leven			
Uit het Antwerpse Voorgeslacht van Susanna Ratel 4, door Mirjam Neuteboom		pag	20
Cursusaanbod Open Universiteit		pag	26
Aan boord van d'Eenigheid 6, door Rob de Groot		pag	27
De Nalatenschap van Willem Ferleman (ca. 1685-1741), door J.M.G. Leune		pag	36
Het blau Huus aen de Sandicxen steenwech IV (slot), door Jan Midavaine		pag	40
Een zoektocht naar een stoute tapper II, door Jos Kaldenbach		pag	43
Stichting genealogische Publicaties: de Prae 1600 Club.		pag	46
Zeeuws Archief. Lancering educatieve website ' Slavenreis van de Eenigheid		pag	46
Oproep voor nazaten en familieleden van de Paupers		pag	47
Ledenmutaties		pag	48

VAN DE VOORZITTER

Laat ik U allereerst een voorspoedig en gelukkig en vooral gezond 2015 toewensen. Moge het U en de uwen goed gaan. We hebben een goed jaar achter de rug; Gens Nostra is vernieuwd en ziet er prima uit met leuke artikelen, ons afdelingsblad Wij van Zeeland mag

gerust het beste afdelingsblad van het land genoemd worden, we hebben 5 lezingen gehad, een genealogische markt in het voorjaar en een genealogische dag in het najaar. Toch zakt ons ledental langzaam maar gestaag. De vergrijzing en de crisis worden als oorzaken aangedragen. En het idee dat alles op internet te vinden is. Maar zijn we eigenlijk zelf ook niet een beetje schuldig? Wanneer hebt U voor het laatst enthousiast tegen iemand gezegd: "Als je aan stamboomonderzoek wilt beginnen dan moet je lid worden van de N.G.V.!". We hebben een prachtige vereniging met meer dan 8000 leden over het hele land. Als kleinste provincie – versterkt met Goeree-Overflakkee - staan we landelijk op de 9de plaats met 330 leden en nog eens 43 leden met een bijkomend lidmaatschap. Vrijwilligers in het hele land helpen met de indexering van rouwbrieven, bidprentjes en andere zaken zodat informatie door onze leden voor onze leden beschikbaar komt. Dat is toch prachtig! U kunt ook meedoen hoor. Als U een pc hebt en een internetverbinding is het zo geregeld. Dit jaar gaan we weer een genealogisch spreekuur organiseren. Nu in de bibliotheek in Goes, maar daarover elders in dit blad meer. Hebt U belangstelling voor een cursus? Als U net begint is wat hulp bij de eerste stappen eigenlijk onontbeerlijk. Meld U zich bij het bestuur aan en bij voldoende deelname gaan we dat regelen. Of een cursus GensDataPro? Dat hoort ook tot de mogelijkheden. Laat 2015 maar komen. We gaan er een mooi jaar van maken.

Ferrie Moubis, Voorzitter.

VAN DE REDACTIE.

Het is een nieuw jaar dat voor ons ligt. Wat zal 2015 ons genealogisch brengen? Voor mijzelf is de eerste verandering al een feit. Ik heb besloten mij nog uitsluitend te wijden aan de redactie van Wij van Zeeland en heb derhalve mijn plaats in het bestuur van de afdeling Zeeland van de NGV ter beschikking gesteld. Een tweede, belangrijker, verandering is het feit dat de u allen bekende

Mirjam Neuteboom bereid is gevonden om het redactieteam te versterken. Zij zal gaan meedenken in de samenstelling van Wij van Zeeland en krijgt als bijzondere taak het verwerven van adverteerders en van auteurs uit onze regio's. Daarnaast fungeert ze als "backup", waardoor de continuïteit van het blad gewaarborgd blijft.

Als eerste resultaat van deze samenwerking komt de redactie met een eenvoudige "schrijfwijzer", een aantal opmaakregeltjes voor artikelen waardoor het inpassen van het artikel qua opmaak wat minder tijdrovend is dan tot nu toe het geval was. Voor deze "schrijfwijzer" zie verder. Dit eerste nummer van de 17^e jaargang heeft ook een primeur! Op verzoek van de redactie heeft onze "huisdrukker", Drukkerij Driedijk in Heinkenszand, erin toegestemd een aantal pagina's in kleur te drukken. De kleurenpagina's worden opgenomen in het artikel van Mirjam Neuteboom over de familie Vekemans uit het voorgeslacht van de Antwerpse familie van Suzanna Ratel. Omdat dit artikel moeilijk splitsbaar is en prachtige

illustraties bevat, heeft de redactie besloten het in zijn geheel te plaatsen in het midden van het blad, waardoor een kleurendruk mogelijk werd.

Verder heeft de redactie samen met Ad Berends van de werkgroep Paleografie in Zeeland, nagedacht over de rubriek Oud Schrift. Haar gedachten daarover vindt u terug in de betreffende rubriek. Ook wijst de redactie u op de cursus Stamboomonderzoek, geschreven door Rob van Drie van het CBG en gratis aangeboden door de Open Universiteit.

Tenslotte wijs ik nog op de nieuwe voorplaat voor deze jaargang en wens ik u alle goeds in gezondheid en veel plezier in het genealogische zoekwerk in het voor ons liggende jaar 2015.

Rob de Groot

Een nieuwe rubriek

De redactie van Wij van Zeeland heeft besloten met ingang van het tweede nummer van 2015 meer aandacht te gaan besteden aan de genealogiebeoefening op het World

Wide Web, met een nieuwe rubriek: **De Website van**

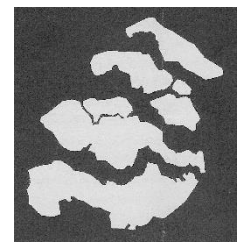
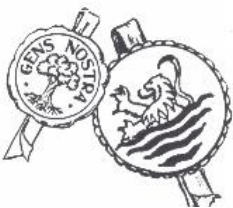
Het is de bedoeling in ieder nummer een website onder de loep te nemen, die die aandacht verdient. Een website waar U als genealogie-beoefenaar iets aan kunt hebben.

Uiteraard een website die in de eerste plaats iets biedt voor de genealogie in Zeeland, maar ook algemene genealogische websites zouden aan bod kunnen komen.

De redactie heeft zo al wat websites op het oog, maar U als lezer van Wij van Zeeland kunt ook een bijdrage leveren door een website die voor U interessant is of wellicht uw eigen website aan te melden voor deze nieuwe rubriek. U kunt ook zelf in een kort artikel een website behandelen. Graag zelfs!

Voor het komende april-nummer heeft de redactie als eerste in ieder geval een bijzondere website in beeld, een genealogiesite met daarin een aantal oude fotoalbums. Het zal blijken dat ook zo'n website mogelijkheden kan bieden om tot uitwisseling van gegevens te komen en zo de genealogie beoefening weer een klein stapje vooruit te helpen. De redactie ziet uit naar uw bijdragen, in welke vorm dan ook.

Mirjam Neuteboom

BESTUURSMEDEDELINGEN

Beste leden van de afdeling Zeeland

Eind september heeft de heer Rob de Groot zijn functie als bestuurslid neergelegd. Hij richt zich nu geheel op het redacteurschap van het blad Wij van Zeeland. In de hele genealogische wereld wordt dit blad zeer gewaardeerd, het is een eer dat onze afdeling dat voor elkaar heeft weten te krijgen.

In het voorjaar was de heer Jan Oosthoek statutair aan de beurt om af te treden als bestuurslid, hij stelde zich niet herkiesbaar. Inmiddels heeft het bestuur een opvolger voor hem weten te vinden in de persoon van mw. Prieneke van Hoeve. In de jaren 90 van de vorige eeuw was ze lid van de afdeling en daarna heeft ze meer dan 10 jaar in het buitenland gewerkt en gewoond. Op dit moment woont ze weer in Goes en is ze bestuurslid van 2 andere Zeeuwse verenigingen, o.a. van de Zeêuwse Dialectvereênigieng. Tijdens de algemene ledenvergadering (alv) van 22 november is zij als bestuurslid van onze vereniging benoemd.

Door het vertrek van de heer Rob de Groot is er ondanks de benoeming van mw. Prieneke van Hoeve toch nog een vacature in het bestuur. Bij deze roep ik u op om er eens over na te denken bestuurslid van uw afdeling te worden. Meer informatie over deze functie kunt u vragen bij de voorzitter, Ferrie Moubis (0114 319529) of de secretaris Evert Beket (0115 648213 of 0633655611).

In de maanden na de voorjaars alv zijn ons twee leden ontvallen, nl. mv. Schuilwerve uit Zutphen en de heer Blik uit Uithoorn.

De heer Ab Risseeuw is per 1 januari 2015 gestopt als voorzitter bij het Genealogisch Centrum. Hij zal worden opgevolgd door de heer David van Oorschot.

Namens het gehele afdelingsbestuur wens ik u fijne feestdagen en een goed 2015 toe, ook op genealogisch gebied. Met vriendelijke groet.

Evert B. Beket, secr. afdeling Zeeland NGV

Algemene Vergadering van de N.G.V in Zeist.

Op 29 november vertrokken uw afgevaardigde en zijn plaatsvervanger naar het Antropia Cultuur- en Congrescentrum in Driebergen-Zeist,. Na een reis van méér dan twee uur met in de kofferbak een behoorlijk aantal kratten en mappen voor het Verenigingscentrum, geschonken door het Genealogisch Centrum in Middelburg, waren we net op tijd voor de lunch. Gezien de reactie van een aantal andere afdelingen beloofde het een zware vergadering te worden. Vooral de contributieverhoging van € 39,- naar € 46,- per jaar (met automatische incasso is het € 1,- minder) zat een groot aantal mensen dwars. Voor ons gold dat ook, maar willen we de vereniging draaiende houden is het helaas de enige optie om de begroting rond te krijgen. Als eerste werd een aantal voorstellen behandeld om de vereniging aan te passen aan de huidige tijd. Geen functionele afdelingen meer die gelijk staan aan regionale afdelingen, maar interessegroepen die veel gemakkelijker gestart kunnen worden. Voor heraldiek wordt een aparte plaats in de organisatie ingeruimd. Ook de rechten van "gastleden" op de website werden besproken.

Op de ALV wordt ook gelachen, Jaap van Zweeden en Monique Plat

Uw afgevaardigde stelde dat mensen na 1 maand voor de keuze gesteld moeten worden; lid worden of geen toegang meer tot de website. In het voorstel van het hoofdbestuur stond 6 maanden. Uiteindelijk werd het een compromis: 3 maanden. En als je gast bent op de website, heb je slechts een beperkte toegang tot gegevens van de vereniging. Verder kwam een aantal beleidsvoornemens aan de orde. Hierbij werden diverse actiepunten behandeld die in de afgelopen jaren in gang gezet waren. De begroting was, zoals gebruikelijk, weer aanleiding tot allerlei voorstellen om te bezuinigen. Minder onderhoud van het verenigingscentrum in Weesp leidt alleen maar tot grote verliezen op de waarde van het gebouw. Gens Nostra maar 6 keer per jaar laten verschijnen zou zonde zijn, want voor velen is dat blad en het afdelingsblad het enige contact met de vereniging en het blad wordt graag gelezen. Na een stemming werd de begroting uiteindelijk met een ruime meerderheid goedgekeurd. Na het overladen van onze bagage voor het VC in de auto van Jaap van Zweeden keerden we moe maar voldaan weer terug naar huis. De Algemene Vergadering zat er weer op. Ferrie Moubis, afgevaardigde afd. Zeeland.

Genealogisch spreekuur.

Als alles goed gaat, organiseren we in samenwerking met de Heemkundige Kring De Bevelanden en De Bibliotheek Oosterschelde op **woensdag 11 februari 2015 vanaf 19:30** uur een inloopavond met genealogisch spreekuur. We willen dat gaan doen in de bibliotheek aan de Oostwal 34 in Goes. Het spreekuur is bedoeld voor iedereen die een probleem heeft op het gebied van genealogie. Beginners, mensen die vastgelopen zijn in hun onderzoek, mensen die wat over regionale geschiedenis willen weten. Met een aantal mensen met een gedegen kennis op het gebied van de geschiedenis van de Bevelanden, computerprogramma's, oud schrift en genealogie in het algemeen willen we anderen helpen om verder te komen met hun genealogisch onderzoek. Aan het begin van de avond zal er ook een korte lezing zijn. Ook als U geen probleem hebt met uw onderzoek bent U natuurlijk ook van harte welkom. **Zegt het voort!**

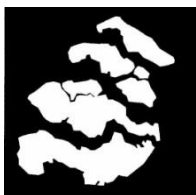
Meer informatie vind U op onze website www.ngv.nl/wwwZLD of op die van de Heemkundige Kring De Bevelanden <http://www.hkdebevelanden.nl/>.

Ferrie Moubis, voorzitter.

Mededeling van de secretaris: Sluiting Rijksarchief Gent

Wegens verhuizing zal het Rijksarchief te Gent gesloten zijn van 8 december 2014 tot maart 2015.

Evert Beket

NIEUWS UIT DE AFDELING ZEELAND

De "schrijfwijzer"

Zoals u bekend is, streeft de redactie naar een zo divers mogelijke inhoud van Wij van Zeeland. Dat betekent diversiteit in onderwerpen en in regio's. Met rubrieken als NIEUWS UIT DE REGIO'S VAN DE

AFDELING ZEELAND, *Voorouders komen tot leven*, Boeken, boeken, boeken, Toevalsvondsten, **Oud Schrift**, en andere, denkt de redactie aan die doelstelling te voldoen. Helaas is het door het ontbreken van aanbod niet altijd mogelijk om alle regio's van de afdeling aan het woord te laten komen.

Een probleem van die diversiteit is gelegen in het feit dat vele auteurs hun eigen stijl hebben van schrijven. De artikelen die de redactie ontvangt munten ook uit in die diversiteit: allerlei verschillende lettertypen, allerlei verschillende lettergrootte, teksten uitgevuld, links uitgelijnd of gecentreerd, voetnoten of eindnoten, illustraties en tekst gecombineerd in een tabel, met tekstvakken, vaak is de enige overeenkomst dat de tekst in zwart geschreven wordt.

De redactie ontvangt alle teksten en gaat dan aan de slag om die diversiteit om te bouwen naar één opmaak, zoals u gewend bent te lezen in ons blad.

Wat zou het prettig zijn, en vooral minder tijdrovend, als u als auteur een beetje minder divers zou schrijven. Als we bijvoorbeeld zouden kunnen afspreken, dat u de teksten zou aanleveren in één lettertype en één lettergrootte en dan uiteraard het lettertype en de lettergrootte, die wij gebruiken om het blad op te maken.

En als u met noten werkt, of het dan niet mogelijk zou zijn om af te spreken, dat u alleen met voetnoten per pagina werkt. Die voetnoten worden dan bij de opmaak aangepast aan de in het blad heersende volgorde, terwijl eindnoten wel gelden voor uw artikel, maar als wij het opnemen in het blad, er andere regels gaan gelden.

De redactie zou u daarom willen vragen bij het schrijven van uw teksten zich te houden aan de volgende regeltjes:

- * voetnoten in plaats van eindnoten;
- * lettertype: Arial Narrow,
- * lettergrootte: 14p.
- * graag illustraties bij de teksten!!

De redactie rekent op de medewerking van een ieder en is u daarvoor zeer dankbaar!

Rob de Groot

Genealogische Publicaties Zeeland

In 2000 verscheen de eerste cd-rom nl. Van Zeeuwse Stam 1-100, verzorgd door de Werkgroep Computergenealogie. Dat is nu al weer bijna 15 jaar geleden. In die tijd was dat pionierswerk op dat gebied. Bladzij voor bladzij werd gescand en de scanfouten stuk voor stuk gecorrigeerd. Daarna werd alles samengevoegd en een index gemaakt met Adobe Acrobat versie 4. In latere cd-roms, zoals *Geteld voor Napoleon* (2001) en *Kustwacht* (2002) is ook de index met deze versie gemaakt. Deze indexen zijn met de nieuwere versies van Adobe Reader niet meer in te lezen. Tot versie 9.3 zijn ze nog te gebruiken, daarna niet meer. Voor de nieuwere versies is nu een nieuwe index gemaakt met Acrobat 7.1. Om deze nieuwe index te gebruiken is het wel noodzakelijk dat de inhoud van de cd-rom op de harde schijf van de computer staat. Als de nieuwe index daar bij gezet wordt kan deze gebruikt worden. Als U een nieuwe index voor deze 3 cd-roms wilt gebruiken neem dan even contact op met Jan Polderdijk via genpubl@zeelandnet.nl en hij zorgt er voor dat U er een toegestuurd krijgt. Bij elke index zit een gebruiksaanwijzing bijgesloten. Bram Maljaars

Lezing Leo Hollestelle op 24 januari 2015:

Het bezit en het gebruik van grond wordt al eeuwenlang door de overheid geregistreerd ten behoeve van belastingheffing. De digitalisering van deze registraties, zowel in registers als op kaarten, maakt het mogelijk de vastgelegde gegevens over het bezit van grond in ons land via internet te raadplegen. Via de websites WatWasWaar.nl, Zeeuwegezocht.nl en het Geoloket Cultuurhistorie van de provincie Zeeland, publiceert het Zeeuws Archief gegevens over percelen en grondeigenaren in 1832. In dat jaar ging in ons land het perceelsgewijze kadaster van start. Omdat in deze historische geografische informatiesystemen ook kaartlagen uit vroegere en latere periodes zijn opgenomen, is het mogelijk om de indeling en het gebruik van de grond door onze voorouders in verschillende tijdslagen te reconstrueren.

In deze lezing leg ik uit hoe deze websites tot stand zijn gekomen, welke oude kaarten beschikbaar zijn en hoe u de verschillende lagen kunt combineren om de juiste gegevens zichtbaar te krijgen. U maakt als het ware een tijdreis door het vroegere landschap van Zeeland.

Met vriendelijke groet,

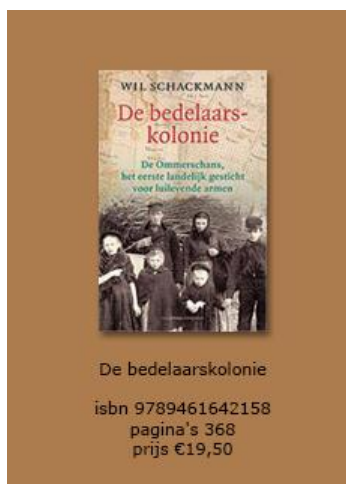
Leo Hollestelle, archivaris Zeeuws Archief

Lezing door Joke Verfaillie op 21 maart 2015 over Zeeuwse en Vlaamse globetrotters in dienst bij de VOC.

De Verenigde Oost Indische Compagnie bestond van 1602 tot 1795 en dreef handel met het Verre Oosten. Velen traden in dienst van deze eerste multinational, waaronder duizenden Zeeuwen en Vlamingen. Omdat de VOC alles nauwgezet bijhield kunnen we nu nog veel over het reilen en zeilen van dit bedrijf achterhalen. Een prachtige bron voor genealogen. Mevrouw Verfaillie, historica en rijksarchivaris van het Rijksarchief van Gent deed met een vijftal collega's een studie over de herkomst van de mensen van de VOC en schetst een beeld van de Zeeuwse en Vlaamse globetrotters.

Ferrie Moubis

Lezing Wil Schackmann op 18 april 2015: de Koloniën

Bij het woord 'kolonie' denk je aan een ver land aan de andere kant van de wereld. Maar vanaf 1818 trokken 'kolonisten' uit heel Nederland, ook uit Zeeland, naar zuidwest-Drenthe. Met financiële steun van hun beter gesitueerde plaatsgenoten probeerden zij een nieuw bestaan op te bouwen in plaatsen als Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelminaoord. Enkele jaren later werden er ook mensen gedwongen overgebracht naar de koloniën Ommerschans en Veenhuizen. Wil Schackmann schreef de boeken *De proefkolonie* en *De bedelaarskolonie* over

deze landbouwkoloniën van de Maatschappij van Weldadigheid. Op zaterdag 25 april 2015 vertelt hij voor de NGV-afdeling Zeeland over de ideeën achter die koloniën, over de opzet en inrichting, en vooral over de bewoners ervan. Naar schatting 800.000 Nederlanders stammen af van de toenmalige bewoners van de landbouwkoloniën en dus zijn veel genealogen de hiervoor genoemde plaatsnamen wel eens tegengekomen bij hun onderzoek. In dat geval hebben ze geluk! De landbouwkoloniën hebben namelijk een geweldig archief achtergelaten en over de meeste kolonisten zijn bijzondere details terug te vinden.

Koloniale kleding

Vrije proefkolonie 'Willemsoord'

Wil Schackmann illustreert dat deze zaterdagmiddag met tal van anecdotes over de koloniebewoners, met als conclusie: mensen van 200 jaar geleden zijn niet zo heel anders dan wij.

Wil Schackmann wil voor de leden die vooraf vragen over geparenteerde koloniebewoners aan hem voorleggen, antwoorden bijeenzoeken. Het betreft plaatsen als Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelminaoord. Naar de koloniën Ommerschans en Veenhuizen werden er ook mensen gedwongen overgebracht. U mag uw vragen naar mij toezenden: jhoornick@zeelandnet.nl, dan zal ik zorgen dat uw vragen bij de heer Schackmann terecht komen.

Zie ook:

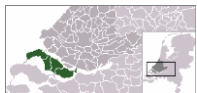
www.deproefkolonie.nl

www.debedelaarskolonie.nl

www.schackmann.nl/proefkolonie

NIEUWS UIT DE REGIO'S VAN DE AFDELING ZEELAND

REGIO GOEREE OVERFLAKKEE

Alvast een vooraankondiging: op **zaterdag 1 maart 2015** organiseert het Genealogisch Centrum Goeree-Overflakkee weer een Genealogische dag in het Streekarchief te Middelharnis. Het preciese programma is nog niet bekend, maar wij zullen u op de hoogte houden.

Verder nog een klein verhaaltje, waarbij er geen relatie is met Goeree-Overflakkee, maar des te meer met een ander eiland, namelijk Zuid-Beveland.

Een verdwaalde merklap uit Goes

Onlangs liet een collega-archivaris mij een stuk zien uit het depot van de Oudheidkamer Rozenburg (het voormalige eiland in de Maasmond, nu deelgemeente van Rotterdam). Het was een oude, sterk verkleurde merklap, gespannen op een stuk (eiken)hout. Ik kon het niet laten en ging op

onderzoek naar de op de lap geborduurde naam. Daarbij gaan we er maar van uit dat het de naam van de maakster was: het was en is de gewoonte om zo'n proeve van borduurwerk te voorzien van de eigen naam en een jaartal.

Verrassend was dat de merklap en de maakster helemaal geen relatie met Rozenburg bleken te hebben, althans voor zover ik het heb kunnen nagaan. De linnen lap met traditionele motieven is geborduurd, en dat staat er

duidelijk op, door Johanna Philippina Bellersheim, in 1785 toen het meisje negen jaar oud was. Dat kind is makkelijk te vinden, dacht ik. Even kijken op wiewaswie of digitalestamboom, want iemand uit 1776 is waarschijnlijk overleden na 1812, na de invoering van de burgerlijke stand. Dit leverde echter niets op. Toen per provincie gezocht, en gelijk bij het onvolprezen Zeeuwegezocht was het raak: er was een familie Bellersheim geweest op Zuid-Beveland. Met behulp van deze site en andere digitale bronnen kwam ik tot een klein stukje genealogie dat bij deze merklap hoort.

Johanna Philippina Bellersheim werd gedoopt in Goes, op 3 september 1775, als dochter van Johan Georg Bellersheim, notaris, en Gola Karol.

Johan Georg was geboren in Wemeldinge, als zoon van de predikant Johannis Philippus Bellersheim en Jannetje Bootsgezel. Ds. Bellersheim was afkomstig uit Nassau, maar werd predikant in Nederland. Zijn enige gemeente was Wemeldinge waar hij vanaf 1733 tot zijn overlijden in 1764 de Nederduits Gereformeerde Kerk diende. In 1740 trouwde hij in Wemeldinge met genoemde Jannetje Bootsgezel.

Johan Georg, die in 1768 als notaris in Goes genoemd wordt, was het enige kind van de dominee. In 1773 trouwde hij (de ondertrouw was ten huize van de bruid) met de Goese jongedochter Gola Karol. Ze kregen een doodgeboren kindje (begraven in september 1774) en vervolgens dochter Johanna Phlippina. Maar het meisje heeft haar vader nauwelijks gekend, want hij overleed in februari 1777.

Moeder Gola hertrouwde vijf jaar later, met Jan de Fouw, ook notaris. Uit dit huwelijk werden nog minimaal vijf kinderen geboren.

De naam Bellersheim verdween waarschijnlijk in 1803 uit ons land; toen werd in Goes Johanna Bellersheim begraven. Ik ga ervan uit dat dit het meisje, inmiddels een jonge vrouw, van de merklap is geweest. Aanwijzingen dat Johanna Philippina ooit getrouwd was, heb ik niet gevonden.

De moeder overleefde haar eerste dochter ruim 25 jaar: zij overleed te Goes op 18 juni 1829, 79 jaar oud. Zou zij de merklap van haar dochter bewaard hebben?

Het kan, maar hoe is de lap verder gegaan: er zijn nakomelingen uit het tweede huwelijk, met achternaam De Fouw, of Van Rentergem de Fouw. Hebben die de spulletjes van hun stiefzus verkocht of verdeeld?

Mocht iemand weten of kunnen aangeven dat er een link is naar de Zuidhollandse Eilanden, waar de merklap terecht is gekomen, dan hoor ik het graag.

Eva Lassing

REGIO NOORD- EN ZUID-BEVELAND

Van het Gemeentearchief Goes: Nieuwe website Historie van Goes

Documentatie over de Belgische vluchtelingen die in het begin van de Eerste Wereldoorlog massaal onze kant op kwamen, is het eerste thema op de nieuwe website www.historievangoes.nl. De website is een uitbreiding van de succesvolle site www.goes18e-eeuw.nl, die twee jaar geleden de lucht in ging en met jaarlijks vele duizenden unieke bezoekers in een behoefte voorziet.

De homepage van de nieuwe website

De nieuwe website is en blijft een 'work in progress', een dynamisch document waaraan steeds nieuwe gegevens of inzichten toegevoegd worden. De website beschrijft de geschiedenis van Goes per eeuw.

20^e eeuw

Eerst is nu de twintigste eeuw aan de beurt. Na de Belgische vluchtelingen volgen andere thema's uit de Eerste Wereldoorlog en in de loop van het voorjaar komen daar de Tweede Wereldoorlog en de Watersnoodramp bij.

19^e eeuw

Voormalig griffier en wethouder Joost Adriaanse, die in samenwerking met het Gemeentearchief het onderzoek deed en de beschrijving leverde voor de website over de achttiende eeuw, werkt nu volgens dezelfde opzet aan de negentiende eeuw. Het duurt nog eventjes voordat deze beschikbaar komt. De bedoeling is dat de periode van 1801 tot 1870 in de loop van 2015 op de website staat. Meer over dit onderzoek leest u in het winternummer van de digitale nieuwsbrief van het Gemeentearchief Goes.

Belgische vluchteling. Van het meisje weten we dat haar familienaam Sterkendries was en dat ze waarschijnlijk in Wemeldinge opgevangen werd. Bruikleen familie Kingma

Drie families

In het laatste nummer van de nieuwsbrief van het Gemeentearchief zijn weer artikelen opgenomen over onderzoek naar de stambomen van bepaalde families, deze keer zijn dat de families Weststrate, Lampers en Verouden. U vindt de nieuwsbrief op www.gemeentearchiefgoes.nl.

Database Belgische vluchtelingen Sinds 8 oktober is een database online met gegevens van meer dan 43.000 Belgische vluchtelingen in Zeeland. Dit is het resultaat van het project *Belgische vluchtelingen in de Zeeuwse archieven 1914-1918*. Gegevens over opgevangen zuiderburen zijn opgespoord, gescand en ingevoerd.

Ook de scans van de stukken zijn beschikbaar.

De namen zijn te vinden via www.zeeuwengezocht.nl en www.archieven.nl.

Willy van Meegen

REGIO WALCHEREN: UIT VEERSE BRONNEN 5

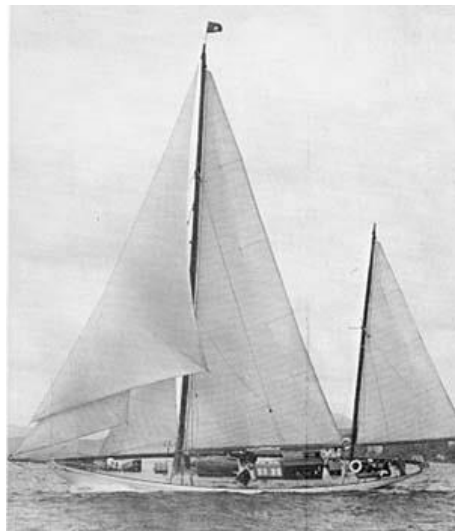
De ongelukkige reis van het schip Susanna.

Op 8 Mei 1666 verklaarde Cornelis Claessen, een gewezen stuurman op het schip Susanna, dat hij was uitgevaren van Rotterdam, waar ook Sr. Nicolaes Guijtjens, die schrijver was, aan boord was. Op 7 Juli 1665 waren zij uit de Borco del drago of Trinidado Lagulam in West Indië vertrokken, samen met een fregat, waarop Claes Duijndorp uit Harlingen in Friesland schipper was. Het was de bedoeling om naar Cadix (Cádiz) in Spanje te zeilen, maar aangekomen ter "hoogte van 36 à 38 graden achter de Vlaemsche Eijlanden", bleek dat de wind niet in de juiste hoek zat om naar Cádiz te zeilen. Ze kregen ook gebrek aan water en "victuaelje" en besloten om aan te leggen in "St.Martin in Vranckerijck". De schipper had pech, want de "focke ree" was door de storm gebroken en het bootsvolk weigerde om naar Cádiz te gaan uit angst voor de Turken. Bovendien was het schip lek geraakt en het moest hoognodig "gecallefaet en schoongemaect" worden. Hiervoor moesten alle goederen uitgeladen worden, waarvoor de gouverneur van St. Maerten en Rochelle toestemming gegeven had, op voorwaarde, dat alles na herstel weer terug aan boord van het schip zou worden gebracht. Dit is gebeurd. Het schip werd herdoopt in "de posteljon" en een Franse schipper, Guillaem Horttijn geheten, nam het bevel over en bemande het schip met Franse matrozen. De oorspronkelijke bemanning was van boord gegaan, maar in de akte staat niet vermeld waar ze naar toegegaan zijn. De verklaring werd afgelegd op verzoek van de reders, die wilden weten wat er precies gebeurd was. Met de positie van St. Martin heb ik wel eens eerder moeite gehad omdat er zoveel plaatsen naar die heilige vernoemd zijn. Deze keer kan ik het juist plaatsen, omdat dichtbij La Rochelle, op het eilandje Re, het plaatsje St. Martin de Ree ligt. (RAZE 534)

Zij vermomden zich als Engelsen. We zitten nog steeds in de tweede Engelse oorlog. De hoofdpersoon van dit verhaal is Jeroen Boom, gewezen schipper op een Kits, een klein vaartuig met

twee masten, genaamd Sint Pieter. Van dit scheepje was Sr. Willem Claessen Roijaerts eigenaar en boekhouder geweest. Jeroen werd nu door Pieter Duvelaer, een koopman uit Middelburg, gevraagd om de volgende verklaring af te leggen. Jeroen vertelde dat hij met de Kits gezeild was van St. Malo in Frankrijk. Ik kan niet uitmaken wat hun eindbestemming was. Ik denk dat Jeroen hoopte, dat zijn scheepje een voldoende Engels uiterlijk had om ondanks de oorlog veilig langs de Engelse kust te varen. In Engeland is dit soort schip bekend als "ketch". Of Jeroen ook een Engelse vlag voerde weet ik niet. Ik laat hier de precieze tekst volgen van de verklaring die Jeroen aflegde:

“dat hij comparant met de voorseide Kits gezeijlt is van St.Malo uijt Vranckrijck, den wint Z.Z.west, met een stive koelte, ende wanneer hij snachts door 't raes gezeijlt was, liep de wint Z.Z.oost, sulcx dat se genootsaakt waren de france ofte Engelsche kust lanx te zeijlen, raetsaem gedacht hebben de Engelsche te kiezen alsoo sij een engelsche kits voerde. Ende comende op Sondach den 11 april savont ontrent 9 à 10 uijren ontrent de Cingels sijnde het vuer zuijtwest een halve mijl van hem stil weer, de wint zuijt oost en doenmaels om het getie te stoppen genootsaakt waren het bucker (een mij onbekende scheepsterm, bew.) te laten vallen, den Comparant gelastende eenen Gillis van Ziericzee goede wacht te houden, en in tijts te waerschouwen soo wanneer hij eenige schepen quam te

vernemen, sijnde op den dach eerst 3 engelsche fergats en daer na noch twee hun gepasseert, die hem niet en moeijden, niet beter wetende ofte sij waeren een engels scheepken. Ende ontrent 11 à 12 uijren in den avont roupt den voorseide Gillis: hier comen schepen. Den Comparant uijt de cajuijt comende sagh datter al twee waren gepasseert, sijnde engelse Coopvaerder schepen ende volghde doen noch een geheel convoj coopvaerders, die alle tseewaert van hun wegh liepen, maer achter aen comende een engels fergat met een kits welke de convojers waren, welke sagen dat het scheepken van den Comparant geroet(?) was, sustineerden dattet een france caper was, quam de voornoemde kits met haer sloup aen hun boort met een gaende tij en voor de wint, sulcx dattet onmogelijk was te connen ontzeijlen, al waert schoon dat sij ancker afgecapt hadde eer 't zeijl om hoog was geweest, waeren sij al aen boort, roupende: van waer is 't schip ?, den Comparant gelastende de eenen Jacob schotsman dat hij soude antwoorden en riep van Jermuth (Yarmouth), vragende waer sij van daen quamen, seijden van Pleijmuth (Plymouth), en waer nae toe, seij wederom nae Jermuth, de engelschen overloopende seij den voorseide Jacob, ghij hebt hier een goede prijs met het eerste woort dat hij sprack, want alle andere maets waren gelast van den comparant om leegh te gaen (om in het vooronder te gaan) en hij bleef achter de mast staende. En zijn de voornoemde engelsche met het voorseide scheepken gezeijlt na de riviere van londen.” (dus de Theems). Hiermee eindigde de comparant zijn verklaring. Die is niet steeds goed te begrijpen vanwege de vele scheepstermen, maar toch interessant om te lezen. (RAZE 534, 27 Mei 1666).

Paul Harthoorn, Amsterdam

REGIO OOST ZEEUWS-VLAANDEREN

Een nieuw archief in Hulst

Zo'n vijf jaar geleden begonnen er op initiatief van de Inspecteur voor het Archiefwezen gesprekken om tot een gezamenlijk archief te komen voor Zeewo-Vlaanderen. Na jarenlang vruchteloos debatteren hakte men in Hulst de knoop door en besloot men om het archief in Hulst aan de hedendaagse normen voor een archief aan te passen. Tot dan toe waren de archieven van Hulst op diverse plaatsen ondergebracht; deels in de archiefkelder van het stadhuis maar ook deels in een slecht geventileerde kelder onder het oude gedeelte van het stadhuis.

Er stonden ook delen op de zolder van de gemeente-winkel en in het Zeeuws Archief in Middelburg. Dit voorjaar gaf de gemeenteraad zijn fiat en in het najaar werd begonnen met de werkzaamheden. Van 800 meter is het archief nu uitgebreid naar 1400 meter.

Een trotse archivaris Antoine Prinsen bij zijn nieuwe archief

De luchtbehandelingsinstallatie is vernieuwd en zorgt voor een perfecte klimaatbeheersing in het archief. Door deze uitbreiding komen voor Hulst belangrijke archieven beschikbaar zoals die van het Hulster Ambacht, de notarissen van Hontenisse (o.m. Dumoulein) maar ook de bedrijfsarchieven van de Breimachinegoederenfabriek van Verbreyt en de scheepswerf van de Klerk en diverse parochiearchieven.

de nieuwe machinekamer

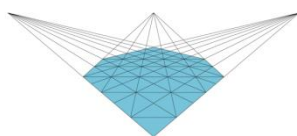

Een groep van een veertiental vrijwilligers verenigd in de Vrienden van het Archief van Hulst verleende handen en spandiensten om het archief weer in te ruimen. Hun werkterrein is nu fors uitgebreid en zij kunnen nu aan de slag om nog meer gegevens te transcriberen en te indexeren. En voor de liefhebbers is er nu nog meer te onderzoeken. Op zaterdag 13 december is de feestelijke opening geweest met een rondleiding voor de genodigden.

Ferrie Moubis

ZEEUWS ARCHIEF

UIT HET ZEEUWS ARCHIEF

Gilde OLV van de qualen

In het Zeeuws Archief bevindt zich een verzameling *'De archieven berustende onder het bestuur der godshuizen te Middelburg'* (toegangsnr. 24.1). De heer Toon Franken van het ZA vestigde onze aandacht op een klein, interessant document uit deze verzameling, namelijk het *'Register houdende namen en adressen van de leden van het gilde Onze Lieve Vrouwe van de qualen uit Middelburg en overige plaatsen op Walcheren'* (invnr. 52a).

Gilde Onze Lieve Vrouwe van de qualen

Dit gilde of broederschap, waarvan mannen en vrouwen lid waren, functioneerde in het plaatselijke gasthuis, waar het zowel materiële als spirituele diensten verrichtte. In gasthuisrekeningen van 1387, 1419, 1433 en later wordt het Onze Vrouwegilde of Onze Lieve Vrouwegilde genoemd. In 1493/94 het gilde van Onze Lieve Vrouwe van der qualen St. Job en St. Juliaen, vijf jaar later alleen Onze Lieve Vrouwe van der qualen. In 1492 vaardigde paus Innocentius VIII een bul uit waarin hij slechts

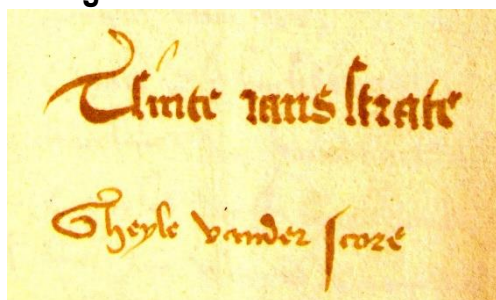
de twee gilden van Onze Lieve Vrouwe en van St. Barbara noemde, bij die gelegenheid verenigd onder de naam Onze Lieve Vrouwe van der qualen.¹

In 1506, het jaar van dagtekening van dit register, telde het gilde 125 leden, die elk een jaarlijkse bijdrage van vijf groten betaalden. Bij hun overlijden werd uit de nagelaten boedel twaalf groten voor doodschulden betaald aan het gilde.

Het gildegeld was een vaste som gelds die elk lid aan de kas of bos van het gilde moest betalen, zowel het 'inkomgeld' bij het winnen (= lid worden) van het gilde, als de 'jaarzang', d.i. de jaarlijkse bijdrage (entree en contributie).

Met de doodschuld (dootscult) werd bedoeld de uit de dood van iemand voortvloeiende kosten, er mede gepaard gaande uitgaven, begrafeniskosten enz., in het bijzonder het bij versterf (of ook bij opzegging van lidmaatschap en vertrek naar elders) verschuldigde geld aan een broederschap waarvan iemand lid was.

Het register

Sinte Jansstrate

In dit register, meer dan vijf eeuwen oud, dat nog geen twintig bladzijden telt, worden de betalingen van de leden bijgehouden. De namen van de Middelburgse leden staan vermeld onder de naam van de straat waar zij woonden, die van buiten Middelburg onder de naam van hun woonplaats. Bij sommige leden is een huisnaam vermeld, bij weer andere staat een beroepsaanduiding.

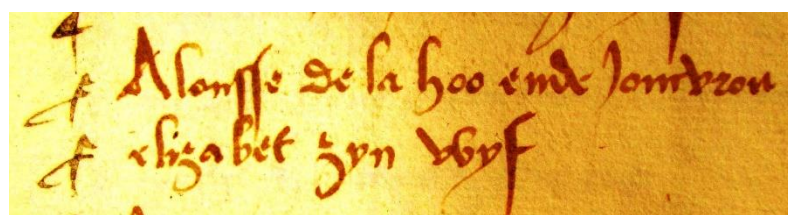
In diverse gevallen wordt ook de naam van de echtgenote vermeld; in weer andere wordt de naam van de weduwe van wijlen een lid of de naam van een broer of zoon van een lid genoemd.

Sommige personen worden aangeduid als 'joncvrou', welke term o.m. kan betekenen huwbare, ongehuwd jonge vrouw en ook begijntje.

Op de bladzijde voordat het eigenlijke register begint staat een soort verklaring van ontvangst van Jan Jacop, gasthuismeester van het Middelburgse gasthuis:

Als ontfangen van Arent Gyllyssen op den tweden dach van october anno XV^c sesse van gijldegelt ende van dootscult ende dat van den jaere van XV^c vive de somma van 2 £ 9 s. Vlaems van Onser Vrouwe van der qualen, bij mij Jan Jacop, gasthusmester.

Personen

echtpaar De la Hoo

In diverse gevallen staan de namen van een echtpaar vermeld en bij elk van beiden de afkorting **st** van solvit (heeft betaald). Men mag hieruit afleiden dat elk

van hen op eigen titel lid van het gilde was. In 14 gevallen ontbreekt het 'st' voor de naam en staan in plaats daarvan een paar zwarte stippen (•••). Wat die betekenen is niet duidelijk. Misschien betreft het leden die nog tot betaling moesten worden gemaand of die niet behoefden te betalen.

Bij de meeste personen staat als achternaam een patroniem. Er komen maar een paar andersoortige achternamen voor: De la Hoo, Hil, Van Bargaen, Van der Score, Van Clenen, Sperman, Bonten,

¹ Informatie over het gilde is ontleend aan J.L. Kool-Blokland *De zorg gewogen. Zeven eeuwen godshuizen in Middelburg*. Werken uitgegeven door het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen deel 7 (Middelburg 199), pp. 16-18.

Montfrans en Oorts. Van sommigen, vooral vrouwen, is alleen een voornaam vermeld, wel vaak weer gevolgd door de naam van (wijlen) de man.

Voor de doeleinden van het register zullen voornaam plus patroniem plus woonadres wel voldoende zijn geweest ter identificatie.

De gildeleden waarvan een beroep werd vermeld waren de volgende:

Pieter Claysz., scipman; Hughe Heynrixz., die cupere; Doen Jacopsz., boechmaker, (vervaardiger van bogen); Meester Jan, die looper; Clement, die backstugge; Jacop Huysz., die vleyshouwere; Gheert Pietersz., die cupere; Clays Hugenz., stroedeckere; Jan Jansz., lantmetere; ; Zoete Bouwens, waswyf; Gheertruut, die vlascoopstugge; Joes Willemsz., bontwerkere; Jan Jansz., lantmetere.

Straat- en huisnamen

Dit document uit 1506 bewijst hoe oud verschillende nu nog bestaande straatnamen in Middelburg zijn. We vinden de volgende:

Baghijnhof, Burch, Costersstrate², Dilft Garsstrate, Geersstrate (nu Segeersstraat), Ghiststrate, Langhevile, Langen Delft (Langen Dilft), Marct, Noortporte, Noortstrate, Scravestrate, Seys, Sinte Jansstrate, Walle, Zuytdampoorte.

De volgende huisnamen worden vermeld (erachter de straatnaam):

In De Harpe (noertzijde van den Dilft); 't Soete Dak (Noortporte buten); In De Molen (noortzyde van de Damme); In De Mol (id.); Paert in de Wyege (id.)³

Geld

De som geld die in het register wordt verantwoord bedraagt 2 ponden Vlaams en 9 schellingen, d.i. 588 groten. Volgens de kwitantie op het voorblad van het register betrof dit bedrag gildegeld en doodschuld, het is niet gespecificeerd. Bekend is dat de leden een jaarlijkse bijdrage van 5 groten betaalden, wat met 125 leden zou neerkomen op een bedrag van 625 groten ofwel 2 ponden Vlaams en 12 schellingen.

Transcriptie

Wie belangstelling heeft voor de de gehele transcriptie van het register kan zich wenden tot de redactie.

Ad Berends

² Costersstrate: Costersstrate: vermoedelijk vernoemd naar de koster van de Westmonsterkerk. In een document uit 1566 wordt gesproken van 'de Costerstraete, geseyt de Vlasmact'. De Kosterstraat is dus de oudere benaming voor de huidige Vlasmact, mogelijk van de Vlasmact plus de Krommeweete. Zie Taeke Stol 'De straatnamen van middeleeuws Middelburg' in *Archief* 1979 Mededelingen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen p. 198.

³ Paert in de Wyege: Deze curieuze huisnaam is ook aangetroffen op het adres Oude Haven 50 in Zierikzee, al vermeld in 1671, en aan een pand in de Zandstraat te Rotterdam. Zie Ed de Graaf *Het woord aan de gevel. De gevel aan het woord*. Uitgave van de gezamenlijke Zeeuwse boekhandels in het kader van de week van het Zeeuwse boek 2005 p. 33. Nadere informatie over deze naam is verkrijgbaar bij de redactie.

PUBLIC RELATIONS

Op **zaterdag 24 januari 2015** zal de heer Leo Hollestelle een lezing houden.

Op **woensdag 11 februari 2015** is er een genealogisch spreekuur in de bibliotheek van Goes, waarbij een ieder welkom is. Zijn er leden en/of belangstellenden met vragen omtrent vastlopers, of genealogie of

zomaar nieuwsgierig, dan bent u ook van harte welkom.

De lezing van de heer Schackmann op 25 april 2015 is verzet naar zaterdag 18 april 2015.

Op zaterdag 21 november 2015 is de spreker de heer Jaap van Zweeden, hij zal het na de alv hebben over de digitalisering en de website van de NGV.

Sjaak Hoornick

Oud Schrift

Vanaf het januarinumnummer van 2014 van Wij van Zeeland wordt de rubriek Oud Schrift gevuld met teksten die verstrekt worden door de werkgroep Paleografie in Zeeland (PaiZ). In totaal zijn er 8 teksten met transcriptie en aanwijzingen verschenen.

Een *indicatie* voor de belangstelling voor de transcriptieopdrachten is het aantal "hits" van de rubriek op de website. Dat aantal staat inmiddels op 163. Als alle hits duiden op belangstellenden én transcibenten, dan zou dat per opdracht – website én blad – zo'n 20 belangstellenden zijn, veel meer dan in de tijd dat de lezers de transcriptie konden insturen en persoonlijk hun correcties ontvingen. Maar is die conclusie wel reëel?

Het probleem van de redactie is dat er zo weinig – eigenlijk géén – respons is. Hoewel de redactie in het oktobernummer van 2013 de wens heeft uitgesproken dat de transcibenten contact met de redactie zouden opnemen voor opmerkingen over de moeilijkheidsgraad, lengte van de oefening en de onderwerpen, is daarop helaas niet gereageerd.

En dus tast de redactie in het duister en blijft ze zitten met de volgende vragen:

- Hoe groot is de belangstelling voor de transcriptieoefeningen?
- Hoe groot is de waardering voor twee oefeningen per kwartaal?
- Wil men de transcriptie direct bij de oefening of juist later?
- Wil men liever persoonlijke correcties?
- Hoe waardeert men de onderwerpen van de oefeningen?

- Hoe waardeert men de moeilijkheidsgraad van de oefeningen?
- Waarom doet men mee aan de oefening?

De redactie houdt heel graag ruimte open voor de rubriek Oud Schrift, wanneer de lezers en abonnees daar prijs op stellen. Ook de werkgroep PaiZ is van harte bereid de rubriek ook in 2015 te verzorgen. De werkgroep grijpt immers elke gelegenheid aan om mensen kennis te laten maken met oud schrift. Zeker nu, waar internet een steeds belangrijker rol speelt in de zoektocht naar familiegegevens en steeds meer archieven gedigitaliseerd en opengesteld worden. Alleen: thuis achter de computer staat er niet iemand naast je die die oude akte kan transcriberen, is er geen archiefmedewerker die je helpt bij het ontcijferen van die lastige tekst waar nu juist die gezochte naam in voorkomt of dat jaartal in Oud Schrift.

Uit belangstelling voor Oud Schrift ontstaat misschien wel de drang om een cursus te gaan volgen bij de ZVU of bij het GENEALOKAAL op <http://www.geneaknowhow.net/genea/lokaal.htm>.

De redactie doet opnieuw een oproep aan de lezers en belangstellenden van de rubriek *Oud Schrift* om van zich te laten horen.

Stuur een mailtje met uw antwoorden op bovenstaande vragen en met opmerkingen en suggesties naar redactiewvz@zeelandnet.nl. Daarmee kunt u de rubriek beter maken, want aanpassen aan úw wensen! Voorlopig gaat de redactie op dezelfde manier verder als in 2014, en ze wacht uw reacties verwachtingsvol af.

Overigens: mocht u méér oefening in oud-schrift-teksten wensen, dan kunt u zich via de redactie – redactiewvz@zeelandnet.nl - aanmelden voor de verzendlijst van PaiZ. U ontvangt dan elke maand de lees oefening met aantekeningen en transcriptie die op de bijeenkomsten van de werkgroep worden besproken.

De redactie.

De nieuwe tekst.

De tekst is een bladzijde uit het consistorieboek van oktober 1585 van de kerk te Arnemuiden. Een consistorieboek is een notulenboek van de kerkenraad.

Twee van de drie passages betreffen ds. Joos van Laren.

Wie was Joos van Laren?

Joos van Laren, in de tekst noemt hij zich Jodocus Laretius,⁴ was geboren in Comène.⁵

Wegens de geloofsvervolging heeft hij moeten vluchten uit de Zuidelijke Nederlanden en is hij in Zeeland terechtgekomen. Een korte en interessante beschrijving van zijn leven is van de hand van J. Adriaanse en te vinden in *Arneklanken* van december 2001. Ds. Van Laren werd in 1585 te Arnemuiden beroepen en bevestigd. Hij bleef er tot

1608, toen hij een beroep naar Vlissingen aannam. De kerk van Vlissingen diende hij tot zijn dood in

⁴ Jodocus Laretius: ook Judocus, ook Laertius, ook Larenus.

⁵ Comène: het tegenwoordige Komen (Fr. Comine) ten zuidwesten van Kortrijk.

1618. Zeven zoons van Van Laren werden eveneens predikant. Een van hen, Daniël van Laren, was een aantal jaren tegelijk met zijn vader predikant te Vlissingen. De eveneens in de tekst genoemde Thomas Bruskens was ook, sinds 1583, predikant te Arnemuiden. Hij is de voorganger van Van Laren als tweede predikant.

Schriftbijzonderheden

De notulist van de kerkenraad van Arnemuiden heeft een zwierig, cursief handschrift. Vaak gepriegel, waardoor van letters als c, o, r vaak niet veel overblijft.

- d heeft de hoge haal naar links
- e verschillende vormen; onze e en ook een e met twee halve maantjes
- f lijkt veel op de s maar heeft als het goed is een dwarsstreepje, zie forme in r.4
- i lange slot-i, bijv. verbj – verbi
- n heeft de lange slot-n
- p staart naar rechts
- s begin-s en tussen-s met grote boog en lange staart; slot s twee vormen: kort als in ls in r.2 en met een haal naar beneden als in 'Thomas' en in 'Bruskens'; ook de ligatuur st komt een paar maal voor.
- x staart naar rechts, net als de p
- u helaas niet van een onderscheidend teken voorzien; in r.5 heeft de u van 'inhaut' wel een teken, verstopt in de boog van de d; de pen gaat met een boog naar de t, waardoor die er als een k uitziet.
- y/ij meestal ij, maar de punten zijn niet altijd duidelijk

Afkortingen

aeng aen : aengaende, idem bij en- = ende; hebben- = hebbende; naestcomen- = naestcomende

Leestekens

Gotische komma: aan het einde van een zin vindt men een schuine streep, een zgn. gotische komma, die aan het einde van de eerste alinea staat tussen twee punten.

Dubbelepunt: Ook gebruikt als teken voor zinseinde, zie r. 6 v.o. na 'aldaer'

Verder dient de dubbelepunt ook als afkortingsteken in r. 11, 12, 15, 20

Latijn

verbi [divini] minister: dienaar des [Goddelijken] Woords; propria manu: eigenhandig

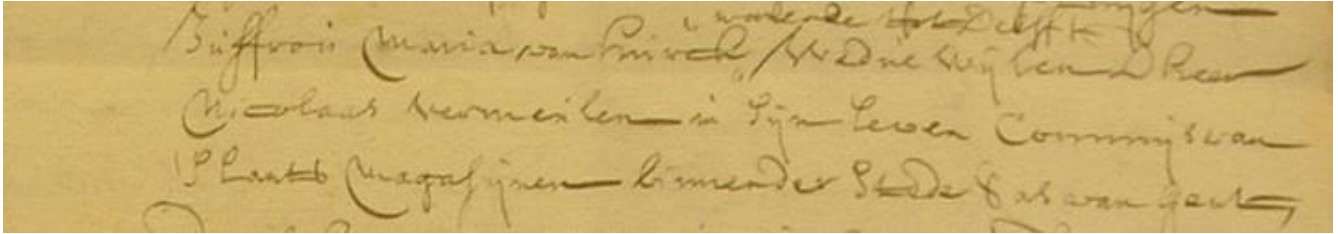
Succes met de transcriptie!

*Translated from the
Dowdell Original records
written after the examination
in London the original copy
of the original copy of the
and was by name John Mitchell
Not. Feb. 18...*

TOEVALSVONDSTEN

In het notarieel archief van Maassluis is een akte aangetroffen (Not. Arch. Maassluis 30, no. 46) betreffende Nicolaas Vermeulen, die in zijn leven commies van 's lands magazijnen in Sas van Gent was.

fragment uit de notariële akte no. 46.

De akte, gedateerd 23 maart 1694, vermeldt het openen van het geheime testament dat hij en zijn vrouw, Maria van Hurck, samen op 6 februari 1689 gemaakt hadden. Drie dagen daarna (9 februari) hadden zij dat geheime testament aangegeven bij de notaris in Sas van Gent, Laurens Schalck. Maria van Hurck woonde ten tijde van het openen van het testament in 1694 in Delft, naar hieronder blijkt haar geboorteplaats. Ze was daar na het overlijden van haar man weer naar toe gegaan. Waarom zij naar een notaris in Maassluis is gegaan om haar testament te openen en daarvoor niet een notaris in Delft heeft genomen, is niet te verklaren.

Na opening bleek Maria universeel erfgename te zijn. Op grond van de bevoegdheid haar verleend in het testament om voogden aan te stellen, benoemt zij op dezelfde dag tot voogd Franchois van Hurck (Not. Arch. Maassluis 30, no. 47). Deze Franchois was advocaat voor het Hof van Justitie van Holland. Mogelijk was hij haar vader, maar dat is niet zeker. Bij zijn vooroverlijden stelt zij tot voogden aan Jacob Touw, Leendert Vermeulen en Heijnderick van Heteren.

Nicolaas Vermeulen en Maria van Hurck trouwden op 30 november 1682 te Pijnacker. Hij was jongeman uit Den Haag. Maria was jongedochter van Delft. Zij waren dus import in Sas van Gent. Door het vroegtijdig overlijden van Nicolaas Vermeulen is hun verblijf van beperkte duur geweest (hooguit twaalf jaar). Maria had na het overlijden van haar man daar niets meer wat haar daar nog aan bond en keerde daarom naar Delft terug.

Jaap Heemskerk, Zoetermeer

GENEALOGIE, Voorouders komen tot leven

Gezien de omvang van een aantal bijdragen aan deze rubriek moet de redactie helaas het tweede deel van 'Kan een overloper een zwakke schakel in...' van Sjako Ruster verplaatsen naar het april-nummer van Wij van Zeeland.

Voorouders komen tot leven

UIT HET ANTWERPSE VOORGESLACHT VAN SUSANNA RATEL

(Goes 1642 - Kapelle 1680)

4 DE FAMILIE VEKEMANS: BAKKERS EN DIAMANTSLIJPERS

In een vorige aflevering van deze mini-serie betreffende de afkomst van de familie Ratel zagen we dat de moeder van Susanna Ratel Margriet Vekemans was. Margriet trouwde op 11 januari 1562 in de Sint Jacobskerk te Antwerpen met Mathijs Ratel. Zij moet geboren zijn eind jaren '30 van de 16^e eeuw, misschien zelfs pas begin jaren '40.

Wapen van Joris Vekemans, de broer van Margriet Vekemans, zoals dat afgebeeld stond op zijn grafzerk in de Sint Jacobskerk te Antwerpen. Het wapen is een sprekend wapen: afgebeeld is een 'veken' een hekwerk. Joris Vekemans en zijn vrouw Barbara Plantewijns overleden resp. op 5 maart 1602, 68 jaar oud en op 28 maart 1610, 78 jaar oud.

Zij was nog minderjarig op 27 juli 1559⁶ en nog op 9 mei 1561⁷ waren haar broer Joris Vekemans en haar zwager Nicolaes de Bury voogden over haar. Zij verklaarden volledig voldaan te zijn door de vorige voogd van Margriet, Jan Moons. Laatstgenoemde was overigens een aangetrouwde oom van Margriet en Joris. De ouders van Joris en Margriet waren vroeg overleden: Geert Vekemans, hun vader vóór 27 juni 1547 en hun moeder Margriet de Hase al vóór 11 februari 1541. Zij hadden drie kinderen nagelaten: Alijdt, die met bovengenoemde Nicolaes de Bury

trouwde, Joris en Margriet. Geert Vekemans had een niet alledaags beroep. Hij was diamantslijper.

Iets over diamant en diamantslijpen:

Tot in de achttiende eeuw werd diamant alleen gedolven in India. In de 14^e en 15^e eeuw had Venetië een monopolie op de diamanthandel, maar toen de Portugezen hun weg naar het Verre Oosten hadden gevonden gingen zij de diamanten naar West-Europa brengen, vooral naar Antwerpen, waar de diamantbewerking vanaf het eind van de 15^e eeuw een belangrijke tak van nijverheid werd. In 1456 werd het moderne diamantslijpen met een gietijzeren draaischijf uitgevonden door de Bruggeling Lodewijk van Berken. Nog altijd staat Antwerpen bekend als de diamantstad bij uitstek, maar de toestroom van Portugese joden in Amsterdam in de 16^e- en 17^e- eeuw maakte dat ook Amsterdam een belangrijk diamantcentrum werd. Van Berken creëerde ook verschillende nieuwe slijpvormen. Ook met deze slijpvormen was het uitzicht van de diamant in die tijd echter nog altijd zwart, niet te vergelijken met de schittering van de hedendaagse diamantslijpvormen.

⁶ SAA SR 276 f. 171 (27.7.1559)

⁷ SAA SR 282 f. 134 (9.5.1561)

Geert Vekemans en Margriet de Hase

Geert Vekemans was niet de enige diamantslijper in zijn familie. Een broer van zijn moeder, Godevaert Pauwels oefende hetzelfde beroep uit. Tot dezelfde familie behoorde Wouter Pauwels, die al vóór 13 juni 1536⁸ overleden was. Hij was een broer van Godevaert, dus ook een oom van Geert. Ook Wouter was diamantslijper geweest. Geert Vekemans komt voor het eerst voor als diamantslijper op 1 september 1539⁹ wanneer hij een bedrag van £ 87-10-6 Vlaams te vorderen heeft van Mathys van Remunde *ter causen van gesteente*. Hij machtigt Ferdinand Creckelmans *goudsmit* om dit bedrag voor hem te innen. Toen op 27 juni 1547 de nalatenschap van Godevaert Pauwels, die geen kinderen naliet, verdeeld werd tussen zijn weduwe, zijn zuster en de kinderen van zijn overleden zusters, was Geert Vekemans al overleden. Jan Moons, *cuyper*, de man van Barbele Vekemans, een zuster van Geert en Jan Vekemans, zijn broer, later vervangen door Cornelis Berwyn, die getrouwd was met een halfzuster van Geert waren in 1547 voogden over de minderjarige kinderen van Geert Vekemans en Margriet de Hase. Jan Vekemans, die zelf bakker was had een dochter, Alydt (Elken), die getrouwd was met Robrecht Carpentier, ook weer een diamantslijper.

Geert en Margriet trouwden in 1532. Op 5 juli van dat jaar werden er huwelijks voorwaarden gemaakt, waarbij de vader van de bruid, Adriaan de Hase het echtpaar - een jaar later, op 5 juli 1533 - een jaarlijkse erfelijk rente van 32 carolus gulden gaf¹⁰. Hij had die rente op 24 december 1532 gekocht op een nieuw gebouwd huis, genaamd Sint Pauwels op de hoek van de Markt en de Melkmarkt te Antwerpen. Adriaan de Hase overleed overigens korte tijd later. Geert Vekemans en Margriet de Hase gaven de erfgever op 19 februari 1536¹¹ kwijting voor deze rente, hetgeen betekent dat de onderliggende lening werd afgelost.

Op 12 augustus 1542¹² betaalde Geert Vekemans aan de drie broers en een zuster van zijn dan overleden vrouw Margriet de Hase een bedrag van 123 pond groten brabant, als zijnde een vergoeding voor wat hij en Margriet meer gekregen hadden uit de nagelaten goederen van Adriaan de Hase dan hen toekwam. Het ging hierbij om huisraad in het huis van Janne Hertsteen *gestaen by St. Andrieskercke alhier aldair de voors. Gheert Vekemans nu ter tyt inne woonende is*. Helaas wordt er geen straatnaam genoemd.

Op 11 juli 1551 erfden Joris, Aleydt en Margriet Vekemans als nagelaten kinderen van Geert Vekemans van hun oud-oom Godevaert Pauwels samen een bedrag van 32 karolus gulden¹³. Zij verdeelden dat enige tijd later onderling, waarbij Margriet Vekemans een aantal renten op huizen in Antwerpen kreeg toebedeeld, naast de 28 pond brabant *eens die sij bij slote van rekeninge gecoft ende ewech heeft*¹⁴. Nog op 25 juni 1567¹⁵ erfde een aantal leden van de familie Vekemans, onder wie Margriet, toen gehuwd met Mathijs Ratel, van Digne Ghoris, een tante van (groot)moederszijde. Zoals ik eerder heb aangegeven is de exacte overlijdensdatum van Margriet Vekemans tot nu toe niet gevonden. Zij overleed in ieder geval na 22 mei 1608.

Jan Vekemans, bakker in de Wijngaardstraat te Antwerpen.

Dat Geert Vekemans een zoon was van Jan Vekemans en Alijdt Pauwels Ghoris blijkt uit een

⁸ SAA SR 190 f. 353v-355 (13.6.1536)

⁹ SAA SR 195 f. 107 (1.9.1539)

¹⁰ SAA SR 187 f. 714v (19.2.1535 (= 1536))

¹¹ SAA SR 187 f. 714v (19.2.1535 (=1536))

¹² SAA SR 206 f. 190 (12.8.1542)

¹³ SAA SR 241 f. 526-528. (11.7.1551).

¹⁴ SAA SR 244 f. 515 (23.1.1552).

¹⁵ SAA SR 311 f. 244 (25 juni 1567).

schepenakte van Antwerpen van 15 februari 1530¹⁶. Jan Vekemans zet op die datum enig geld en goed vast op naam van zijn drie minderjarige kinderen uit de nalatenschap van hun overleden moeder Alijdt. Die drie kinderen waren Jan, die in deze akte *Hanneken* genoemd wordt, *Barbele* (Barbara) en *Geerd*. Alle drie de kinderen kregen een erfelijke jaarlijkse rente van zes karolus gulden. Daarnaast verkocht Jan aan de voogden van zijn zoon Geert nog eens vier karolus gulden erfelijke jaarlijkse rente. Deze bedragen werden verzekerd op een huis met toebehoren op de Katelijnevest te Antwerpen *tusschen en vuylnisback aldaer ex una ende Jan Maes huysen ende erve ex altera*.

Dit was niet het huis waarin Jan Vekemans woonde. Zijn woonhuis met bakkerij stond in de Wijngaardstraat en droeg de naam *de Flessche*. Het stond tussen de huizen *den Schilt van Utrecht* en *de Herpe*. Jan Vekemans nam dit huis op 19 december 1516¹⁷ *te erve* van Jan vanden Velde, alias den Kaertmaker Anthonissone, tegen een jaarlijkse erfelijke rente van negen pond groten Brabants. Kort daarvoor, op 3 december 1516 had hij aan een collega bakker, Gabriel Brugman twaalf voet erf verkocht *gelegen buyten den Wyngaertpoorte opte veste loopende vander Blauwen Hant tsinte Katline poorten waert neffens den vuylles back aldair ex una ende desselfs Jan houthuys aldair ex altra, comende achter opte Roye, gelyc hy die metter anderen erven dair hy zyn voirs. houthuys op gemaect heeft anderwylen jegens Henricke Ghysbrechts gecocht ende gegregen heeft ...*

De Wijngaardstraat te Antwerpen op de kaart van Virgilius Bononiensis (circa 1565). Het huis 'de Flessche', waar Jan Vekemans zijn bakkerij had, stond aan de zuidzijde van de straat, waarschijnlijk in het gedeelte dat tegenwoordig nog intact is. Het huis grensde aan de achterzijde aan de rui, wat op de kaart goed te zien is. Een groot deel van de zuid-oostzijde van de Wijngaardstraat is begin 17^e eeuw opgeofferd aan de bouw van de Jezuïtenkerk, de huidige Carolus Borromeuskerk en de aanleg aan het huidige Hendrik Conscienceplein. Linksboven is de OLV-kerk afgebeeld.

Helaas wordt dus niet vermeld wanneer hij die twee stukken grond kocht, maar duidelijk is dat hij zelf op het ene stuk een *houthuys* had gebouwd. Dit moet hetzelfde huis zijn waarop in 1530 het moederlijk erfdeel van zijn drie kinderen gehypothekeerd werd. De vornoemde Henrick (bedoeld wordt uiteraard de

vornoemde Gabriel !) mocht direct tegen de muur van het huis van Jan Vekemans aan bouwen en daarin ankers metselen en timmeren.

Op 18 januari 1515¹⁸ sloot Jan huwelijks voorwaarden met Cornelia Roosen, zijn tweede vrouw. Uit dat huwelijk werden nog vier kinderen geboren. Later blijkt dat Jan uit zijn eerste huwelijk nog een dochter had, Alijdt, die trouwde met Christoffel Corneliszoon. Waarschijnlijk was Alijdt in 1530 al gehuwd en had zij bij haar huwelijk haar moederlijke portie uitgekeerd gekregen. Zoon Geert trouwde,

¹⁶ SAA SR 175 f. 332 (15.2.1529 = 1530).

¹⁷ SAA SR 150 f. 346 (19.12.1516).

¹⁸ SAA SR 146 f. 304 (18.1.1514 = 1515).

zoals hiervoor is vermeld, in 1533. Dit alles betekent dat Jan Vekemans wel rond 1505 met zijn eerste vrouw getrouwd zal zijn en zelf naar schatting rond 1480 geboren was.

Hij was niet de enige bakker in de familie. Op 20 juni 1522¹⁹ verschijnen de broers Jan en Peter Vekemans, broers, *backers* voor schepenen van Antwerpen samen met hun zuster Barbele Vekemans en verkochten aan Peter Struyve en diens vrouw Katline Vekemans hun part en deel in een stede met huis, hof, boomgaard en bos, in het geheel drie bunder groot, staande en gelegen te Ranst en daarnaast in nog een paar andere stukken grond te Ranst en een paar erfelijke renten op de goederen van Wouter Vekemans en Jan Vekemans te Vorsselaer. Deze goederen waren afkomstig van hun ouders, wijlen Jan Vekemans en Clementie Bosschaerts, welke laatstgenoemde de goederen nog in gebruik had voor haar lijftocht.

Van dit oudst bekende echtpaar Vekemans – Bosschaert kennen we in totaal zes kinderen: Jan Vekemans, Peter Vekemans, gehuwd met Kerstynne dochter van Rombout Lauwers Cleyngemac, Barbele Vekemans, gehuwd met Henrick Coesschot, Katline Vekemans, gehuwd met Peter Struyve, welk echtpaar in Ranst woonde en de ouderlijke hoeve met toebehoren overnam in 1522, Lijsbeth Vekemans, gehuwd met Jan van Dijck en Lossie (Lucia) Vekemans, gehuwd met Willem Loumans. Het lijkt er sterk op dat het voorgeslacht van Jan Vekemans in de Kempen in de omgeving van Ranst/Vorselaar gezocht moet worden.

Jan Vekemans junior overleed vóór 8 augustus 1553²⁰, toen zijn erfgenamen onder wie de drie kinderen van zijn eerder overleden zoon Geert Vekemans het huis *geheeten de Roy Schoere, gestaen ende gelegen opte Veste daermen van Ste. Katlynen poorte gaet ter Wyngaertspoorte waert* verkochten aan Herman Frederick *pasteykere* [pasteibakker]. Uit deze akte blijkt ook wanneer Jan Vekemans het erf waarop hij dit huis gebouwd had, had gekocht van Henrick van Bouwele: pas op 16 juli 1514.

Links: Portret van Joris Vekemans (1590-1625) door de Antwerpse schilder Cornelis de Vos. Joris Vekemans was de kleinzoon van de broer van Margriet Vekemans, Joris Vekemans, die overleed te Antwerpen in 1602. Op de tafel ligt een gezegelde brief met het adres: 'Aenden eersamen H[er]lüres Vekemans coopman tot Antwerpen'.

Rechts: de gezegelde brief

¹⁹ SAA SR 161 f. 103v (20.6.1522).

²⁰ SAA SR 248 f. 103 (8.8.1553).

Op 31 augustus 1553²¹ gaven de erfgenamen van Jan Vekemans het huis in de Wijngaardstraat te Antwerpen *geheeten den Schilt van Spaengien, dwelck een backerije is ende de Flessche te heeten plach* te erve aan Lieven van den Bossche, *outcleercooper*. Deze Van den Bossche was slechts tussenpersoon geweest bij de openbare verkoop op de Antwerpse Vrijdagmarkt, want hij transporteerde het huis, dat dan *de Wapen van Spaengien* heet, op dezelfde dag aan Danckaert de Lepper, *backer*. Deze Danckaert was een schoonzoon van Jan Vekemans, want hij was getrouwd met Jehanna Vekemans, een dochter uit het tweede huwelijk van Jan.

Over het nageslacht van Margriet Vekemans en Mathijs Ratel is in voorgaande afleveringen het nodige vermeld.

Het nageslacht van haar broer Joris verdient ook nog wel enige aandacht. We begonnen deze aflevering Vekemans met een afbeelding van het wapen Vekemans zoals dat voorkwam op de grafzerk van Joris Vekemans en zijn vrouw Barbara Plantewijns. Joris Vekemans werd een vooraanstaand burger van Antwerpen, eind 16^e eeuw. Hij behoorde tot de groep rijke kooplieden in de Scheldestad. Zijn fortuin bleef in stand bij zijn nageslacht. Voor de verdeling van de nalatenschap in 1610²² waren er zes kinderen: Jan, Joris, Margriet, Magdalena, Maria en Barbara Vekemans. De twee laatstgenoemden zaten in een klooster. Margriet Vekemans trouwde in 1612 met Alexander van

den Broecke, tesorier van de stad Antwerpen en Magdalena Vekemans was getrouwd met Jan Goubau, aalmoezenier van de stad, vooraanstaande burgers dus. Een kleinzoon van Joris, Joris Janszoon Vekemans geheten, was koopman in zijdelaken en eveneens puissant rijk. Hij was nog maar 35 jaar jong toen hij stierf, maar had daarvoor al opdracht gegeven aan de beroemdste kinderportretschilder in die tijd in Antwerpen, Cornelis de Vos, om alle leden zijn gezin, bestaande uit acht personen, afzonderlijk te portretteren.

Het museum Mayer van den Bergh te Antwerpen bezit thans vier van de zes portretten, die waarschijnlijk uiteindelijk gemaakt zijn en heeft een vijfde portret in bruikleen. Door het vroegtijdig overlijden van Joris Vekemans is de serie portretten hoogstwaarschijnlijk niet gecompoteerd. De vijf portretten zijn geklasseerd als topstukken van het museum Mayer van den Bergh te Antwerpen.

Portret van Maria van Ghinderdeuren, de vrouw van Joris Vekemans. Zij overleed te Antwerpen in 1664.

Nog even een kort woord over de eerste vrouw van bakker Jan Vekemans en de moeder van Geert: Alijdt Pauwels Gheerts. De namen van haar ouders zijn helaas niet gevonden. Wel de namen van een aantal broers en zusters, van wie de kinderen Vekemans later erfgenamen waren. De eerder genoemde diamantslijpers Godevaert en Wouters Pauwels waren haar broers. Daarnaast had zij een zuster Heylwig Pauwels Gheerts, die echter ook *Heylwig Goris Gheertsdr. moeye* van Gheerde Vekemans genoemd wordt.

²¹ SAA SR 249 f. 10 (31.8.1553).

²² SAA SR 484 f. 352 e.v.

Twee kinderportretten door de Antwerpse schilder Cornelis de Vos: geportretteerd zijn twee kinderen van Joris Vekemans (1590-1625), Frans Vekemans (ged. OLV Antwerpen 12 september 1622) en (waarschijnlijk) Elisabeth Vekemans (1617- 1628). De schilderijen maakten deel uit van een serie van zes, waarvan er momenteel vijf in het Museum Mayer van den Bergh te Antwerpen hangen.

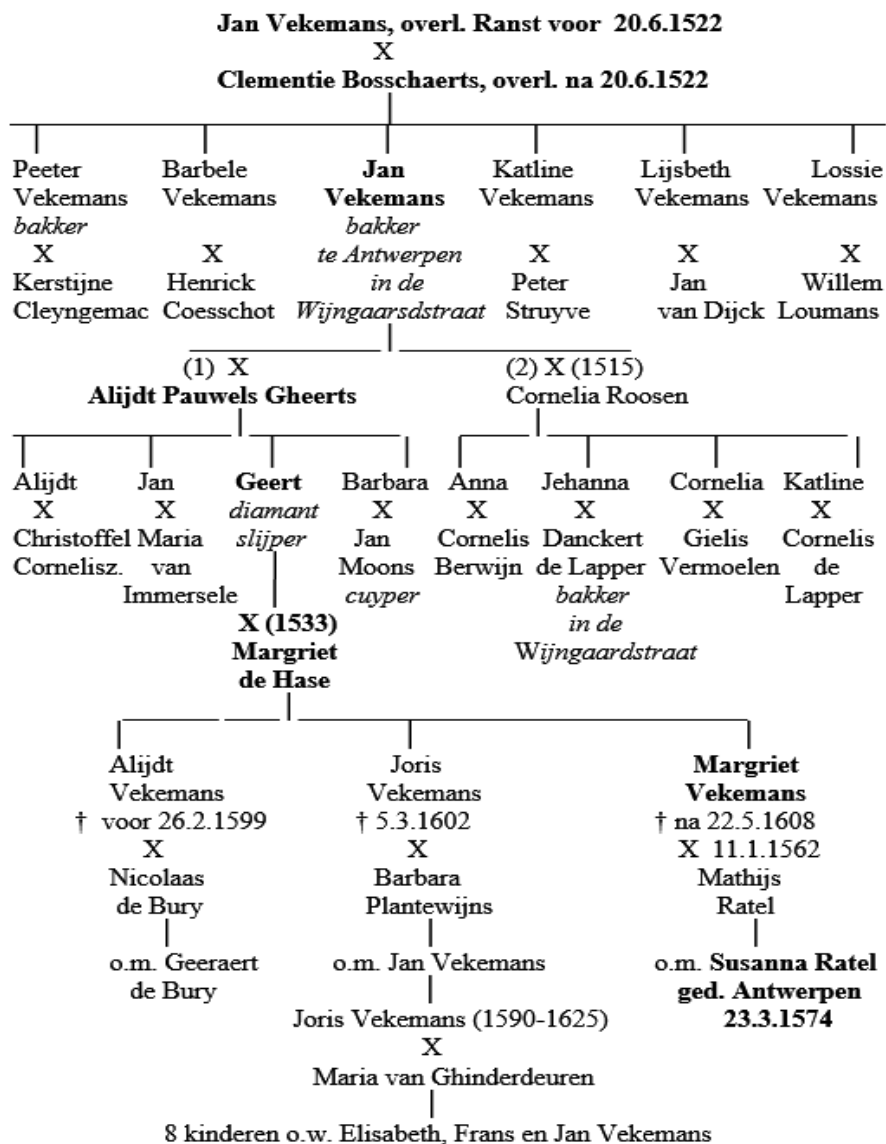
Het vijfde portret door Cornelis de Vos: portret van Jan Vekemans, die vernoemd werd naar zijn grootvader Jan Vekemans, de zoon van Joris Vekemans, die een broer van Margriet was. Jan Vekemans werd geboren in 1620 en maakte in Antwerpen carrière als advocaat, schepen van de stad en aalmoezenier. Hij werd drie jaar voor zijn dood in 1665 in de adelstand verheven.

Heer Jan Pauwels, alias van Rethy was priester en kapelaan van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Antwerpen en noemt Godevaert Pauwels zijn neef. Hij was in 1551 executeur-testamentair over de nalatenschap van Godevaert Pauwels en diens vrouw Lijsbeth sVos. Daarnaast was er een Wouter Pauwels, priester, die te Rethy woonde. Twee andere zusters van Alydt Pauwels waren Katline Pauwels, die in 1547 weduwe was van Ghoossen Ghuens en Marie Pauwels, die voor 1547 overleden was en een zoon Gheert Ghoens Gheertss. had nagelaten.

In deze mini-serie Ratel zullen we in de volgende aflevering nog aandacht besteden aan Margriet de Hase. Zoals we in deze aflevering zagen was zij de vrouw van Geert Vekemans. Zij kwam uit een

interessante familie. Daarnaast zullen ook de ouders van Margriet Steymans, de vrouw van Steven Ratel nog aan bod komen.

Mirjam Neuteboom-Dieleman

Voorouders komen tot leven

Cursus aanbod Open Universiteit

Sinds 2011 bieden de Open Universiteit en het CBG een Basiscursus Stamboomonderzoek aan. Auteur van de cursus is Rob van Drie van het CBG. De Open Universiteit verzorgt de redactie, vormgeving en publicatie. De cursus staat **gratis** online.

www.ou.nl/images/Opener/CW/stamboomonderzoek/SK-A-3901-0_cw.jpg

De cursus bestaat uit vijf blokken. Blok 1 laat u kennismaken met een aantal begrippen en de methodiek van het onderzoek en u zet de eerste stappen op het onderzoekpad. De blokken 2 en 4 bespreken basisbronnen voor stamboomonderzoek voor respectievelijk de 19e en 20e eeuw (blok 2) en de 17e en 18e eeuw (blok 4). Blok 3 geeft een introductie over naamkunde, de geschiedenis en verklaring van voornamen en familienamen. In blok 5 maakt u kennis met een aantal aanvullende bronnen: notariële en rechterlijke archieven en belastingregistratie.

Alleen tentaminering en certificering kost € 125,- . Studieduur is ca. 40-60 uur.

De cursus staat gratis online op de website van de Open Universiteit.

<http://www.ou.nl/eCache/DEF/2/31/524.html>

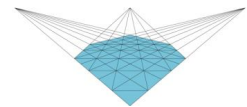
Bram Maljaars

Voorouders komen tot leven

ZEEUWS ARCHIEF

Aan boord van d'Eenigheid 6

Op 1 oktober 1761 vertrekt het snauwschip d'Eenigheid onder kapitein Jan Menkenveld, in dienst van de Middelburgse Commercie Compagnie (MCC), voor zijn eerste driehoeksreis naar West-Afrika en West-Indië en keert op 26 maart 1763 weer terug in Middelburg.

De reis is van dag tot dag te volgen op het weblog van het Zeeuws Archief, te vinden op <http://eenigheid.slavenhandelmcc.nl/slavenreis/>. Het weblog volgt het journaal van de opperstuurman op de voet en ook wordt verslag gedaan van de handelstransacties en van het werk van de opperchirurgijn.

Tussen begin juli 1762 en half december 1762 verblijft het schip en zijn bemanning in West-Indië. Het verblijf valt uiteen in drie gedeelten. Van 2 juli tot 5 augustus is het schip in Berbice, waar 150 slaven worden verkocht. Op 5 augustus zeilt het schip door naar Essequibo. Hier worden tussen 5 en 20 augustus de overige 144 slaven verkocht. Vandaar vertrekt d'Eenigheid pas op 31 oktober naar Demerary om aldaar voldoende retourlading in te kunnen slaan voor de thuisreis.

In de vorige aflevering werd vermeld dat de thuisreis eind oktober 1762 zou beginnen, maar dat is

niet juist! Het zou nog tot 18 december van dat jaar duren, voordat de ankers richting Rammekens gelicht konden worden. Bijna 5½ maand verbleef de bemanning in West-Indië²³, de langste

Duur van de reis – in dagen per traject

Vorbereiding	72	21 juli t/m 30 september 1761
Uitreis	68	1 oktober t/m 7 december 1761
Kust West-Afrika	152	8 december 1761 t/m 8 mei 1762
Oversteek	59	9 mei t/m 6 juli 1762
Kust Caraïben	165	7 juli t/m 18 december 1762
Thuisreis	98	19 december 1762 t/m 26 maart 1763
Totaal	614	

²³ Weblog d'Eenigheid <http://eenigheid.slavenhandelmcc.nl/trajecten-van-de-reis/west-indie/>

fase van de gehele driehoeksreis. En dat terwijl het hoofddoel van dit deel van de reis – de verkoop van de ingekochte slaven – al op 20 augustus bereikt was. Op die dag werden namelijk de laatste slaven van d'Eenigheid verkocht in Essequibo.

Het verblijf in Guyana, West-Indië

De drie genoemde koloniën, gelegen in het huidige Guyana, waren in die tijd in Zeeuwse handen. In 1627 kreeg de Zeeuwse koopman Abraham van Peere van de West-Indische Compagnie het bestuur over de kolonie Berbice. Hij vestigde zich samen met een zestigtal kolonisten aan de rivier de Berbice. Tot 1674 waren er nog slechts 5 geregelde plantages aan de rivier. Vanaf 1720 werd de kolonie vanuit Amsterdam bestuurd door directeuren van de Sociëteit van Berbice, een particuliere maatschappij. Door onenigheden tussen de WIC en het bestuur van de kolonie en een tekort aan kapitaal kwam Berbice niet tot grote bloei.

Kaart van Essequibo, Demerara en Berbice samengesteld door P.M. Netscher 1887

Essequibo is in 1616 gesticht door enkele Zeeuwse kolonisten, waaronder Joost van der Hooge, eerst onder de naam Nova Zelandia, maar later Essequibo genaamd. In 1632 kwam de kolonie onder bestuur van de kamer Zeeland van de West-Indische Compagnie. De WIC droeg haar in 1657 over aan de steden Middelburg, Vlissingen en Veere, die samen de "Directie der Nieuwe Colonie op Isekepe" vormden. De Negenjarige oorlog (1688-1697), de Spaanse Successieoorlog (1701-1714) en plunderingen door Franse kapers en indianen maakten van deze onderneming geen succes.

Demerary vormde met Essequibo één kolonie. In 1745 werd door de inspanningen van de gouverneur van Essequibo, Storm van 's Gravesande, de rivier de Demerary opengesteld voor de vestiging van kolonisten. In 1746 werd een eerste vergunning voor een suikerplantage in Demerary verleend aan Andries Pieterse, inwoner van Essequibo. Storm van 's Gravesande zag grote mogelijkheden in dit gebied. Een half jaar later waren er al 18 grote suikerplantages. Rond 1770 – na 25 jaar – waren er ongeveer 130 suiker- en koffieplantages waarvan een derde deel aan Engelsen toebehoorde²⁴.

²⁴ Geschiedenis van de koloniën Essequibo, Demerary en Berbice, P. M. Netscher. Den Haag 1887

Wachttijd in Essequibo en Demerary: problemen met de retourlading

Als op 20 augustus de laatste slaaf is verkocht, wordt het schip in gereedheid gebracht om de retourlading te kunnen bergen. In West-Afrika is er behalve de slaven ook goud en ivoor ingekocht.

*Carga ofte Ladinge van het Schip De Eenigheid Capitein Menckenveld
geveest naer Middelburg in Zeeland, en geconsigneert aen diverse etc. 29*

Suiker en Koffieboonen.

Suiker		Koffieboonen		
SP	18	"	"	van S. Perdik.
IM	5	"	"	van S. Milliken.
DZ	10	"	"	van S. Zaeger.
AS	23	6	"	
AS				
IDD	10	"	"	
AS				
OD	6	"	"	
AS				
IV	4	"	"	
AS				
L	8	"	"	van S. Poort Aen Johanna Poort.
IC	6	"	"	

Nu moet er gezorgd worden voor suiker, koffieboonen en tabak. In Essequibo zijn de prijzen exorbitant hoog en kan slechts een beperkt aantal vaten suiker aangekocht worden. Kapitein Menckenveld klaagt in een brief van 27 augustus aan de directie van de MCC over de uitzonderlijk hoge kosten van de retourlading²⁵. Op 25 oktober wordt daarom besloten om vanuit Essequibo naar Demerary te varen, omdat zich daar gunstiger mogelijkheden voor retourvracht zouden voordoen. Tussen 25 en 31 oktober vaart d'Eenigheid van de Essequibo-rivier naar de monding van de Demerary-rivier, waar het zou blijven tot 18 december. Hier worden een groot aantal zakken koffieboonen en vaten suiker aangekocht, waarbij elke zak en elk vat gebrandmerkt werd, zodat de herkomst van de lading vastgelegd wordt²⁶. Ook wordt een hoeveelheid tabak ingeslagen.

Op 12 december worden de laatste vaten suiker aan boord gebracht en kan het schip gereed voor vertrek gemaakt worden.

Tijdens het 5½ maanden durende verblijf in West-Indië – er werd slechts een schamele 400 km gevaren - hadden de zeelieden maar weinig scheepswerk te doen, ze werden ingezet als schoonmaker, houtkapper, waterdrager en voor allerlei andere karweien. De kapitein hoefde die wachttijd aan boord niet mee te maken; hij vertrok op 4 november met een boot naar Essequibo en kwam pas op 17 december, vlak voor het begin van de terugtocht, weer aan boord²⁷.

In die tijd waren er ook een aantal "mutaties" in de bemanning.

Op 3 september vraagt de ondermeester Louis Bernard, afkomstig uit Rochelle, toestemming om op Essequibo achter te blijven om daar als chirurgijn te werken en wonen. De kapitein staat dat toe. Hij heeft aan gage tegoed een bedrag van ruim 162 gulden. Maar dit bedrag kan slechts na terugkomst in Middelburg uitbetaald worden. Dat levert

Louis Bernard
W. G. G. G.
Johannis Coijerijck
Herman D. D. D.
Mij Bekent
Jan Menckenveld

²⁵ Brieven van de kapiteins MCC invnr 376.3-0028

²⁶ Handmerken in Ladingslijst, MCC invnr 389.1

²⁷ Weblog d'Eenigheid <http://eenigheid.slavenhandelbcc.nl/trajecten-van-de-reis/west-indie/>

voor Louis een probleem op, dat door de opperchirurgijn Petrus Couperus wordt opgelost. De opperchirurgijn leent hem dit bedrag en onder getuigen wordt een schuldbrief opgemaakt, ondertekend door deze getuigen en door Louis Bernard²⁸.

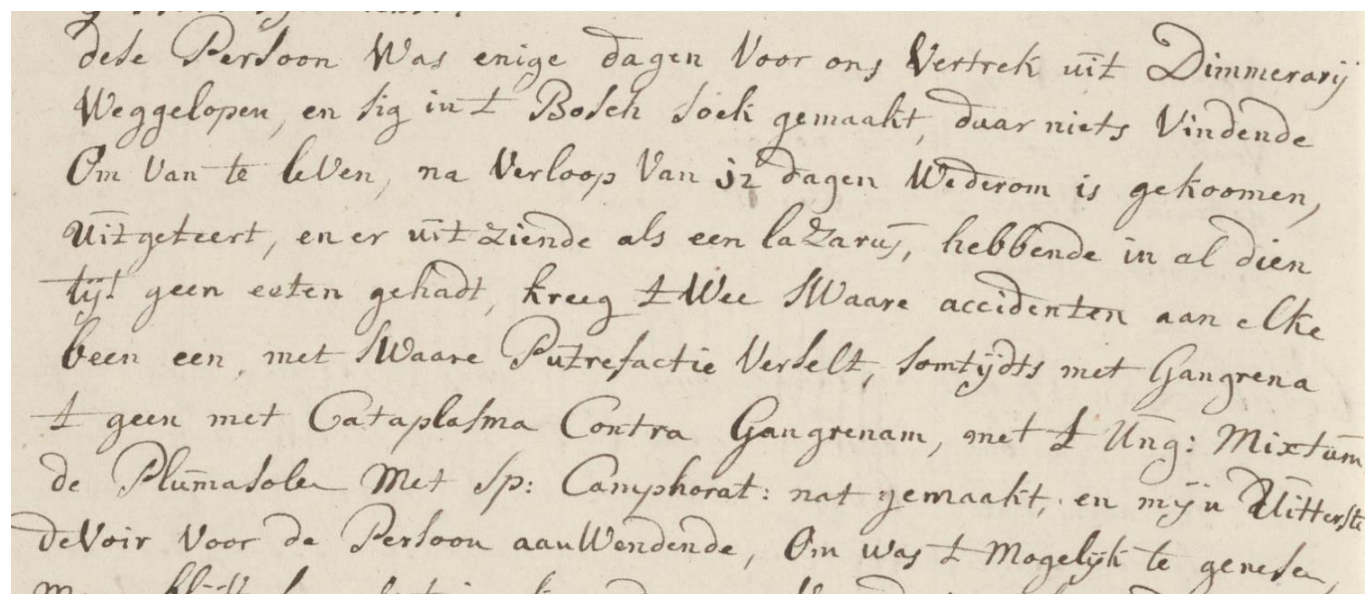
Of het aan de saaie dagen vol verveling lag of aan andere oorzaken, feit is dat twee bemanningsleden op 16 november tijdens het kappen van brandhout deserteren. Het zijn de twee matrozen Anthony Colombo, afkomstig uit Malta, en Alonso Madroes uit Cádiz. Dat ze er samen vandoor gaan, is niet zo vreemd, ze kenden elkaar al van een andere reis samen. Beiden hadden als matroos gediend op 's lands schip "Veere" van de Admiraliteit van Zeeland, dat van 19 maart 1759 tot 2 juli 1760 convooidienst deed op een reis naar Curaçao²⁹.

Het scheepsjournaal van opperstuurman Daniël Pruymelaar maakt er niet veel woorden aan vuil:

Dinsdag den 16 dito [= november 1762] door den dag goedt weer, stuerden 4 man om brandthoudt te cappen en stuerden de boot om water, cregen 8 vaten suijker aan boordt gemerkt AS/L en 30 sakken coffijboonen gemerkt P:C, stoeijden hetzelve weg, op dato ben daar 2 matroosen van ons weggelopen die in 't bos waren om brandthoudt te cappen, een genaamt Anthonij Colombo en den anderen Alonse Madroes, beijde Spanjers, 's nagts quam onse boodt met water aan boordt, zoo tot 's morgens³⁰

Bijna twee weken later komt Alonso Madroes – erg ziek - weer opdagen en probeert de scheepsraad ervan te overtuigen, dat hij 's nachts verdwaald is in de bossen. De scheepsraad koopt dat verhaal niet, besluit weliswaar om Madroes weer aan boord te nemen, maar neemt wel zijn verdiende gage in beslag³¹.

Opperchirurgijn Petrus Couperus vermeldt in het chirurgijnsjournaal³²:

Deze Persoon Was enige Dagen Voor ons Vertrek uit Demerary Weggelopen, en sig in 't Bosch Soek gemaakt, daar niets Vindende Om Van te leven, na Verloop Van 12 Dagen Wederom is gekoomen, Uitgeteert, en er uit ziende als een Lazarus, hebbende in al dien tijt geen eeten gehadt, kreeg 4 Wee Waare accidenten aan elke been een, met Waare Putrefactie Verselt, somtijds met Gangrena & geen met Cataplasma Contra Gangrenam, met 4 Ung: Mixtum de Plumasole Met sp: Camphorat: nat gemaakt, en mijn Uitterste Verhoir Voor de Persoon aanwendende, Om weg & Mogelijk te genesen,

Om de bemanning toch nog enigszins op peil te houden, wordt er op 17 december 1762, net voor het vertrek uit Demerary naar het vaderland, een nieuwe matroos aan boord genomen. Het is Johannes van de Putte afkomstig van de 'Spoorse Galij' van Adriaan Spoors, een aldaar afgedankt schip. Gage

²⁸ Lening van Petrus Couperus aan Louis Bernard, 4 september 1762, MCC invnr. 375.3

²⁹ Zeeuws Archief NADT 72, De bemanningen der schepen van de Admiraliteit van Zeeland, P. F. Poortvliet, Prae 1600

³⁰ Journaal van de opperstuurman Daniël Pruymelaar, MCC invnr. 383

³¹ Scheepssoldijboek, MCC invnr. 387-0014

³² Journaal van de opperchirurgijn Petrus Couperus, MCC invnr. 390-0004

krijgt hij niet, hij moet scheepswerk verrichten voor kost en "inwoning". Samen met de kok Thomas Ditmar en de opperkuiper Adriaan Hillebrand zal hij Walcheren niet bereiken, waarover later meer.

Eén van de laatste activiteiten vóór het vertrek van d'Eenigheid is het 'sluiten van de brievenzak'. Allerlei correspondentie van kapiteins, veilingmeesters en ambtenaren, vertegenwoordigers van de Commercie Compagnie in West-Indië, plantage-eigenaren, enz. wordt verzameld en in een zak gestopt. Deze zak wordt dan onder getuigen dichtgemaakt en verzegeld.

In het journaal van de opperstuurman wordt vermeld dat op 16 december kapitein Menkenveld naar de plantage van commandeur Laurens Lodewijk Bercheijk was vertrokken om de brievenzak te laten sluiten³³.

IK *Jan Menkenveld* — — — — — Schipper naast God van myn Schip
genaamd *d' Eenigheid* — — — — — nu ter tyd gereed leggende *voor in Rio Demerary*
om met den eerften goeden Wind die God verleenen zal, te zeilen naar *Middelburg in Zelandt*
alwaar myn regte ontladinge zyn zal, oirkonde en kenne dat ik ontvangen hebbe onder den overloop
van myn voorz. Schip, van *U. Laur. Lodew. Van Bercheijk Commandeur van Demerary* — te weten,

Een Versegelde Sak met Brieven gemerkt

alles droog en welgeconditioneert, en gemerkt met dit voorstaande merk. Al het welk ik belove
te leveren (indien my God behoude Reize verleent) met myn voorz. Schip tot *Middelburg*
voorz. aan de *Erzame Co. gr. Acht. Heren Bewinthebberren der E. Gen. Geent. West. Comp. ter presidentale*
kamer Zelandt of aan *zijn* Facteur of Gedeputeerden, mits betalende voor myn Vragt
van dit voorz. Goed, — — — — —

— — — — — en de Averië na der Usantie van der Zee. En om dit te voldoen dat
voorz. is, zoo verbinde Ik myn zelve, myn Goed, en myn voorz. Schip met alle zyn toe-
behooren. In kennisse der waarheid, zoo heb Ik drie Cognosfementen hier af onderteekent met
mynen Name, of mynen Schryver van mynent wege, al van eender inhoud, het eene voldaan
de andere van geender waarde. Geschreven in *Rio Demerary* — den *16 Decemb*
Jan Menkenveld

Bewijs dat kapitein Menkenveld te Demerary de brievenzak van Laurens Lodewijk van Bercheijk, commandeur van Demerary, in ontvangst heeft genomen. Zeeuws Archief, Archief van de MCC, inv.nr 389.3

Op 19 december is het dan eindelijk zover: de loods kan van boord, de zeenavigatie neemt een aanvang, d'Eenigheid is op weg naar huis!³⁴

Decemb. Journaal opense't huys Reijse.
3762
Zondag. en 19 dits Morg. en soor midd. Regen. Luyen de windt
... de L. hebben caette op de Midd. was onse 99.
Lodewijk

Adriaan Hillebrand, opperkuiper uit Veere

Eén van de bemanningsleden die de reis van d'Eenigheid niet zal voltooien, is de opperkuiper van het schip, de uit Veere afkomstige Adriaan Hillebrand.

³³ MCC invnr 383-0064

³⁴ Journaal opperstuurman, invnr 383-0065

De opperkuiper heeft met hulp van één of meerdere onderkuiipers de supervisie over de opslag in en het onderhoud van kuipen, tonnen en vaten. Het betreft de opslag van de watervoorraad – gemiddeld zo'n 400 liter per persoon - , dranken, vooral bier en wijn, maar ook sterke dranken zoals jenever, en sommige etenswaren die in vaten werden bewaard. Onder zijn leiding werden de vaten geopend en zo nodig gerepareerd.

Adriaan Hillebrand is geboren op 25 november 1733 in Veere als zoon van Arman Hillebrandt en

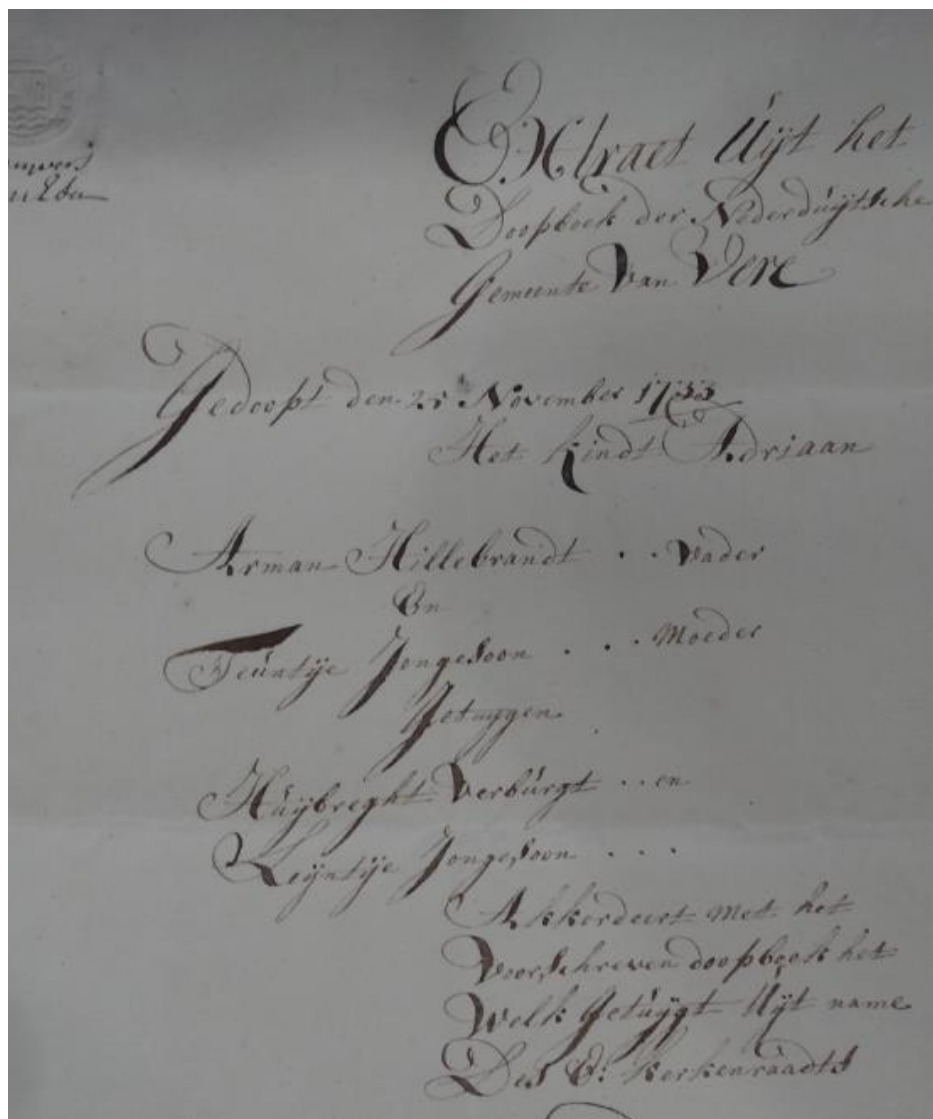
Teuntje Jongesoon. In het doopboek van Veere tekenen Huijbreght Verbugt en Leijntje Jongesoon als getuigen³⁵.

Op 20-jarige leeftijd monstert hij als kuiper aan op het MCC-snauwschip 'de Vliegende Faam' voor zijn eerste driehoeksreis naar Guinee-Essequibo, van december 1753 tot eind september 1755³⁶. In februari 1756 vertrekt hij als onderkuiper op het MCC-fregat 'De Vrouw Johanna Cores' opnieuw voor een driehoeks-reis naar Guinee-Suriname, waarvan hij in november 1757 terugkeert.³⁷

Bijna 2½ jaar is hij 'onvindbaar'. Begin maart 1760 monstert hij aan als opperkuiper op het MCC-fregat 'Philadelphia' onder kapitein Jan Menkenveld,

opnieuw voor een driehoeksreis naar Guinee-Suriname³⁸. En als hij van die reis in juli 1761 terugkomt, volgt hij zijn kapitein, die in oktober 1761 het bevel krijgt over d'Eenigheid. Hij begint dan aan zijn vierde driehoeksreis naar Guinee en West-Indië.

Zoals te zien is op de verschillende monsterrollen, is het bedrag dat hij op een reis verdient, niet al te groot. Op d'Eenigheid is zijn gage f 24 per maand. In de 17 maanden durende reis zou hij dus zo'n f 400 verdiend hebben, in huidige waarde ongeveer € 3.600³⁹. Dat bedrag zou dan worden uitgekeerd bij terugkomst in Middelburg. Onderweg was er maar weinig uit te geven, behalve tijdens het

³⁵ MCC invnr 155-79

³⁶ Monsterrolle De Vliegende Faam, MCC invnr 1151-0008

³⁷ Monsterrolle Vrouw Johanna Cores, MCC invnr 1220-0008

³⁸ Monsterrolle Philadelphia, MCC invnr 927-0009

³⁹ <http://historiek.net/al-twaalf-slaven-deenigheid-zullen-amerika-niet-bereiken/43312/>

“passagieren” en als er aan boord een bemanningslid overleed en er wat van zijn gading was bij de verkoping van de eigendommen.

Hillebrand was met dat inkomen toch in staat om tijdens de tocht met d’Eenigheid dertien leningen af te sluiten! Daarbij ging het soms om aanzienlijke bedragen, vergeleken met de gage die de bemanningsleden ontvingen. Zo leende hij aan onderkuiper Isaac de Vos, gage f 18 per maand, in

Boedel. April 1763

Voor de Boedel van Adriaan Hillebrands
in de naam van de Compagnie alle kooppen overleede
op d’Eenigheid, van de onderstaande
Personen (bij ’t betaalen der Maandgelden ingelende)

Van Abraham Camps	30
Carol Vults	7.6
Van Machiels	48.16
Van de Visser	22
Olto Westman	3.12
Coenraad Meyer	22
Lieven Lambrechts	7.2
Isaak de Vos	108.2
Jacobus Rankin	31.6
Pieter de Graaf	38
Jac: Duijnsterke	5.6
	<u>316.6</u>
	52.14.4
	2.12.8
Ontvangen den inhoud van de rekening februari alle heeder v. seneg. Offenaar van Adriaan Hillebrand	50.1.8

Dit is het handmerk van
Leuntje Jongesoon wed: Hillebrand
Hillebrand mijn present
H. Groeningen
Stads Gede

twee leningen – op 9 mei en 23 december 1762, dus nog op de heenreis - ruim 100 gulden uit.

In totaal leende hij op deze reis van d’Eenigheid ruim f 316 uit, in de huidige waarde bijna € 2.850. Dat bedrag werd op 9 februari 1764, dus bijna een jaar na terugkomst van d’Eenigheid, uitbetaald aan de enige erfgename van Hillebrand, Teuntje Jongesoon⁴⁰, zijn moeder.

Waarom werd er aan beide bemanningsleden geld uitgeleend? Misschien omdat op 21 december de bezittingen van de weggelopen en niet teruggekeerde matroos Anthony Colombo aan boord werden verkocht. Maar op de Monsterrolle staat bij de naam van Jacobus Rankin alleen aankopen uit de boedel van de overleden matroos Roelof

Siebers en de bootsmansmaat en zeilmaker Hans Kramer. En ook onder de naam Isaac de Vos komt maar één kleine aankoop voor van goederen uit de boedel van de overleden oppertimmerman Paulus Christiaan Kemp⁴¹. Het waarom van die leningen blijft dus ongewis.

Bijna thuis, met het zicht op Westkapelle, loopt d’Eenigheid op de rede van Rammekens vast en verliest een anker. Er wordt een sloep en een boot uitgezet. De sloep wordt bemand met Adriaan Hillebrands, de kok Thomas Ditmar en de matroos Johannes van de Putte, die in Demerary aan boord is gekomen. Maar de sloep slaat om en zinkt. De drie bemanningsleden verdrinken⁴².

Het scheepsjournaal meldt op woensdag 23 maart:

... Woensdag den 23 maardt 's morgens de windt west à W/Z frisse coelte, goedt weer, met den dag zagen den tooren van Lisweegen [= Lissewege in Vlaanderen] in 't Z à Z/W van ons en dan tooren van Westcappel O ½ Z van ons,

⁴⁰ Papieren & Documenten van 't Snauwschip De Eenigheid, 3e Equipage, MCC invnr 375.3

⁴¹ Monsterrolle D’eenigheid 3e Equipage, MCC invnr 388

⁴² Scheepsjournaal opperstuurman, MCC invnr 383-0080, transcriptie PaiZ

hadden de diepte van 7, 6, 5, stuerden O/N tot de diepte van 4 vaam, stuerden ONO, cregen diepte tot 3½, stuerden doen NO tot 3 vaam, stuerden doen weer om de Z tot bij de windt of Z/W en ZZW, cregen de diepte van 2 vaam en raakten vast op de Oostrassen daar wij sterck stooten dat wij het roer afstooten, zoodat er niet meer als maar een haak aan het roer, en die nog aan stuk was, bleef en bleef doen het roer zoo op de roerpen in het hennegat hangen, setten de sloep en de boodt uijt, die wij beijde verlooren, de sloep met 3 man verongelukt, hetwelk was den opperkuijper Adriaan Hillebrandt en de kok Thomas Ditmar en nog een matroos die wij voor de kost medegenomen hadde uijt de rivier van Demerarij, en met het uijtzetten van de boodt is het schip wat geligt en wij ben doen over de Rassen heen gestooten,...

... de boodt uijt die wij beijde verlooren de sloep met 3 man verongelukt
 het welk was den opperkuijper Adriaan Hillebrandt en de kok
 Thomas Ditmar en nog een matroos die wij voor de kost medegenomen
 hadde uijt de rivier van demerarij en met het uijt zettende de boodt
 is het schip wat geligt en wij ben doen over de Rassen heen gestooten

Ook de Monsterrolle vermeldt het ongeluk⁴³:

Hillebrandt Emanuel
 23. Maart. 1763. 17. 11. 23 dagen yagje 17. 10. 3 October 1763
 dat met de boodt is omgeslagen, dog op de kiel zittende hebben in zee zien drijven; en na waarschynelykheid verongelukt.

Dat met de boodt is omgeslagen, dog op de kiel zittende hebben in zee zien drijven en na waarschynelykheid verongelukt.

Het is dus niet duidelijk of de drie bemanningsleden in de boot of de sloep zijn omgekomen, het scheepsjournaal spreekt van de sloep, de Monsterrolle van de “boodt”. Zoals in een vorige aflevering van deze serie al vermeld is, moeten de erfgenamen van Adriaan zich “bewijzen”. Dat gebeurt op 18 april 1763 bij notaris Jan Bouman in Middelburg, in het bijzijn van getuigen. De tekst – in transcriptie luidt⁴⁴:

Den achttienden april zeventienhonderddrieënzestig compareerden voor mij, Jan Bruman, notaris publiq bij den edelen hove van Holland, Zeeland en West-Vriesland geadmitteerd, binnende stad Middelburg in Zeeland residerende, ter presentie van de getuigen ondergenoemd Emanuel Hillebrand, kleermakersbaas, Pieter Broekaart, kuipersknecht en Johanna Kant, huisvrouw van gemelden Pieter Broekaart, alle woonachtig binnen deze stad en van competenten oudedom, dewelke verzocht zijnde te geven getuigenis der waarheid ter requisitie van Teuntje Jongezoon, weduwe Hermanus Hillebrand, mede woonachtig binnen deze stad, verklaren dierhalven waar en waarachtig te wezen, dat de requirante is de eige moeder van Adriaan Hillebrand van Vere, die ten jare zeventienhonderdeenenzestig in dienst van de Heeren Directeuren van de Commerce Compagnie binnen

⁴³ Monsterrolle D'eenigheid 3^e Equipage, MCC invnr 388-0009

⁴⁴ Testamenten 3^e Equipage d'Eenigheid, MCC invnr 155

Voorouders komen tot leven

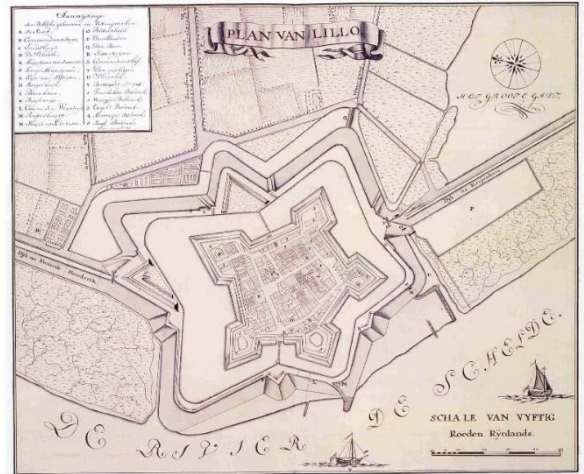
De nalatenschap van Willem Ferleman (ca. 1685-1741) door J.M.G. Leune

Willem Ferleman is omstreeks 1685 geboren als zoon van Johannes Ferleman en waarschijnlijk diens tweede echtgenote Catharina Vrijmoet⁴⁵. Johannes Ferleman (ca. 1648-1712) vervulde aanvankelijk onder meer de functies van luitenant in het Staatse leger en schout en rentmeester te Zaamslag. Op 15 november 1687 vestigde hij zich in Veere waar hij onder meer werkzaam was als raad, schepen, venduemeester van de Admiraliteit van Zeeland en controleur van de Tol van Zeeland.

Willem Ferleman werd in 1703 ingeschreven als rechtenstudent aan de Universiteit van Utrecht, vermeld als inwoner van Veere. Hij promoveerde in Utrecht op 14 januari 1704.

In het Scheldefort Lillo vervulde hij in de periode 1703-1730 diverse belangrijke functies: commies van de vivres en ammunitie van oorlog, ontvanger van de gemene middelen van consumptie, gedelegeerd rechter en controleur van de Tol van Zeeland. Vanaf 1728 werd hij (met behoud van enkele functies in Lillo) namens het gewest Zeeland bestuurlijk actief in Den Haag. Daar functioneerde hij aanvankelijk als lid van de Rekenkamer van de Generaliteit en vanaf 1737 tot zijn overlijden als lid van de Staten-Generaal⁴⁶. Dank zij een erfenis van zijn tweede echtgenote was hij in de periode 1722 tot zijn overlijden een van de ambachtsheren van Vossemeer⁴⁷.

Willem Ferleman huwde tweemaal. Eerst met Jacoba Ermerins, dochter van Jan Ermerins en Francina Gorssen, en vervolgens met Cornelia Maria de Mauregnault, dochter van Johan de Mauregnault en Margaretha Huysen van Vossemeer⁴⁸. Voor zover bekend kwamen uit deze

⁴⁵ Op 20-7-1735 is Willem Ferleman omschreven als 50 jaar oud (Zeeuws Archief, arch. Staten van Zeeland, inv. 1844, fol. 202-202 v). Voor bijzonderheden over het geslacht Ferleman verwijs ik naar de digitale versie van mijn repertorium betreffende de bewoners van de Scheldeforten Lillo en Liefkenshoek; zie: <http://www.hanleune.nl/lillo-en-liefkenshoek/84-repertorium-lillo-liefkenshoek-1585-1786>; namen C-F.

Gegevens over de (kinds)kinderen van Johannes Ferleman en diens derde echtgenote Wilhelmina Weir zijn te vinden in: Zeeuws Archief, toegang 630, arch. familie Van de Wall, inv. 2.1. Anno 2014 wonen er in Nederland (voor zover bekend) geen naamdragers meer met de familienaam Ferleman. In 1947 werd in Nederland (en wel in de provincie Zuid-Holland) nog één persoon geregistreerd met deze achternaam (<http://www.meertens.knaw.nl/nfb/>).

⁴⁶ Zie voor de Generaliteitsrekenkamer (de voorloper van de huidige Nederlandse Algemene Rekenkamer): <http://nl.wikipedia.org/wiki/Generaliteitsrekenkamer>.

⁴⁷ Albert Delahaye, Vossemeer; land van 1000 heren, Oud-Vossemeer, 1969, p. 231, 232 en 238. De tweede echtgenote van Willem Ferleman was mede-erfgename van Johan Hieronymus Huysen (1660-1720) die in de periode 1688-1720 een van de ambachtsheren van Vossemeer was.

⁴⁸ Data van beide huwelijken gingen verloren. Het eerste huwelijk werd ingezegend in de fortkerk van Lillo, het tweede waarschijnlijk in de gereformeerde kerk van Veere. De eerste schoonvader, Jan Ermerins, was in het fort Lillo controleur van de commiezen voor de inning van de convooien en licenten (benoemd door de Admiraliteit van Zeeland) en voorts gedelegeerd rechter en als zodanig lid van de magistrat van dit fort. Schoonvader Johan de Mauregnault was onder meer

huwelijken geen kinderen voort. Zijn eerste echtgenote overleed op 10 april 1718, waarschijnlijk in het fort Lillo. Zijn tweede echtgenote stierf in Den Haag op 23 mei 1737. Willem Ferleman overleed in Den Haag op 5 september 1741 en werd evenals zijn tweede echtgenote in de Grote Kerk aldaar begraven. Door de Haagse notaris Jacobus Verlinden werd op 28 oktober 1741 een staat en inventaris opgemaakt van nagelaten bezittingen⁴⁹. Daarbij waren aanwezig: Wessel Eduard Ferleman (broer van de overledene en door deze aangewezen als executeur) en Johan Willem Ermerins (hij was aanwezig als plaatsvervanger van Hendrick van Genee die eveneens als executeur was aangewezen)⁵⁰.

Erfgenamen van Willem Ferleman waren zijn neven en nichten zoals hij die had vermeld in zijn testament dat hij op 19 juni 1737 liet opstellen door notaris Francois Bolcoel te Bergen op Zoom, kort na het overlijden van zijn tweede echtgenote⁵¹. Het betreft:

- Johan en Maria Jacoba Ferleman, zoon en dochter van Adriaan Ferleman (broer van de overledene die toen nog leefde) en diens eerste echtgenote Susanna van Ossewaerde (toen reeds overleden)⁵².
- Johan, Leonard en Wilhelmina Ferleman, zonen en dochter van Wessel Eduard Ferleman (broer van de overledene) en diens echtgenote Catharina van Weenegem (beiden nog in leven).
- Johan Willem, Wilhelmina, Francina Adriana, Jacobus, Christina Anthonia, Anna Catharina en Cornelia Maria Ermerins, zonen en dochters van Anna Maria Ferleman (zuster van de overledene die toen nog leefde) en haar (overleden) echtgenoot Francois Ermerins⁵³.
- Testamentair was bepaald dat het nagelaten vermogen niet staaksgewijze maar “hoof voor hoof” werd verdeeld⁵⁴. De twaalf erfgenamen kregen dus elk evenveel.

Uit de boedelbeschrijving blijkt dat Ferleman als een vermogend man overleed⁵⁵. In dit artikel beperk ik mij tot een overzicht van de nagelaten onroerende goederen (A), waardepapieren (B) en contant

baljuw en raad te Veere, lid van het college van Gecommitteerde Raden van Zeeland (namens Veere) en ambachtsheer van Sint Philipsland. Hij overleed op 26-9-1717.

⁴⁹ Haags Gemeentearchief, oud-notarieel archief Den Haag, inv. 2661, akte nr. 151, 28-10-1741. Deze akte is digitaal te raadplegen op de website van deze archiefdienst (www.denhaag.nl; vrij zoeken in archieven; notarieel archief Den Haag; toegang 0372.01 > 3.457 > 2661).

⁵⁰ Wessel Eduard Ferleman (1694-1761) was in de periode 1716-1737 als baljuw en dijkgraaf in dienst van de ambachtsheerlijkheid Vossemeer en was daarna lid van de magistratuur van Sluis, waar hij ook opzichter was van 's lands zeewerken. Johan Willem Ermerins (1717-1784) was de oudste zoon van Francois Ermerins en Anna Maria Ferleman, zuster van Willem Ferleman. Hij was onder meer schepen en burgemeester van Sluis. Hendrick van Genee was destijds schepen van Axel.

⁵¹ Markiezenhof Historisch Centrum, notarieel archief Bergen op Zoom, inv. 450, akte nr. 19, 19-6-1737. Willem Ferleman's broer Jacob (geb. ca. 1688), zuster Wilhelmina (geb. ca. 1697) en broer Anthony (geb. ca. 1701) lieten waarschijnlijk geen kinderen na of zij waren op 19-6-1737 reeds overleden.

⁵² Haar voornaam werd in de staat en inventaris als onbekend genoteerd.

⁵³ De voornaam van de vader van de genoemde kinderen werd in de staat en inventaris eveneens als onbekend genoteerd. Voor bijzonderheden over de kinderen wordt verwezen naar mijn repertorium inzake Lillo en Liefkenshoek (zie noot 1). Anna Maria Ferleman (ca. 1695-1746) hertrouwde in 1742 met Robbert Guillaume Temet (1704-1772), weduwnaar van Catharina Geense en toen secretaris van de magistratuur van fort Lillo (bron: idem, namen T-Z). Zij werd op 25-3-1746 in de fortkerk van Lillo begraven en liet een vermogen na van fl. 3339 en 5 stuivers; zie: <http://www.hanleune.nl/lillo-en-liefkenshoek/156-lillo-en-liefkenshoek-bronbewerkingen-boek-3a-3b-en-3c>; boekdeel 3 b, p. 593-594; ook in: J.M.G. Leune, Lillo en Liefkenshoek; deel 4, supplement, Brussel, 2009, p. 526-527.

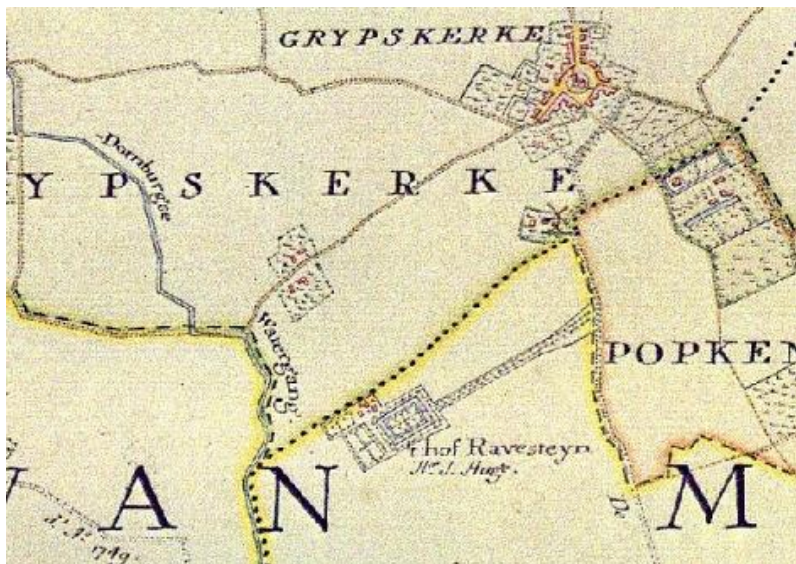
⁵⁴ Bij een staaksgewijze verdeling zou het nagelaten vermogen in drie porties zijn verdeeld en binnen elke portie evenredig onder de staakgenoten. De twee kinderen van Adriaan Ferleman zouden dan het beste af zijn geweest; zij zouden dan elk de helft van 1/3de portie hebben geërfd in plaats van elk 1/12de van het (totale) nagelaten vermogen.

⁵⁵ Willem Ferleman werd vooral vermogend door zijn huwelijk met Cornelia Maria de Mauregnault.

geld (C). De zeer gedetailleerde beschrijving van de in zijn woningen in Den Haag en in Leidschendam aangetroffen roerende goederen (waaronder veel goud- en zilverwerk) blijft hier buiten beschouwing.

A. Nagelaten onroerende goederen⁵⁶

1. Een huis met erf aan de noordzijde van de Prinsegracht te Den Haag, westelijk grenzend aan (het huis en/of erf van) mevrouw Elsevier, oostelijk aan (het huis en/of erf van) de heer Van Krimpen, en noordelijk en zuidelijk aan de “Heerestraat”⁵⁷.
2. Een buitenplaats bestaande uit een herenhuis, een tuinmanshuis, stallingen, vijvers en “plantagie” [aangelegde beplanting] aan de Veenweg buiten Leidschendam genaamd “Kleijn Venetien”⁵⁸.

3. Een “behuisde” hofstede bestaande uit 105 gemeten en 138 roeden land onder Poppendamme op Walcheren.
4. Nog 34 gemeten en 97 roeden land te Poppendamme.
5. Een “behuisde” hofstede op Walcheren met 110 gemeten en 276 roeden land met hof, vijvers en “plantagie”⁵⁹.
6. Een “behuisde” hofstede in de West-Kraaijertpolder op Zuid-Beveland met 90 gemeten en 223 roeden land.
7. Een “behuisde” hofstede onder Kruiningen op Zuid-Beveland met 95 gemeten en 74 roeden land alsmede de “Cruijtdijk”.
8. Een stuk land in de polder Sint Anna-Ketenisse ter grootte van 33 gemeten en 14 roeden⁶⁰.
9. Een “behuisde” hofstede in de “Hooge Heerlijkheit” [de ambachtsheerlijkheid] van Nieuw-Vossemeer met 82 gemeten en 203 roeden land.

⁵⁶ De waarde van deze goederen werd in de staat en inventaris niet geschat.

⁵⁷ Dit was het hoofdverblijf van Willem Ferleman waar hij waarschijnlijk overleed. Bij het huis (met vele kamers) behoorden een tuin met een zomerhuis. Voorts een paardenstal annex koetshuis waarin vier paarden en drie rijtuigen waren gestald. Met de “Heerestraat” werd de openbare weg bedoeld. In 1750 had de woning op het kohier van de grondbelasting in Den Haag het verpondingsnummer 5889. Anno 2014 ligt de woning aan de Prinsegracht nr. 55 (kadastraal sectie L nr. 9768); deze is in gebruik als kantoorpand. De locatie van het (achterliggende) voormalige koetshuis is anno 2014 sectie L nr. 9767. Ik dank Jan van Wandelen, medewerker van het Haags Gemeentearchief, voor zijn hulp bij het traceren van beide locaties. In december 2014 stond het pand te huur van 3.350 euro per maand exclusief btw.

⁵⁸ In dit buitenhuis werden roerende goederen aangetroffen in de volgende vertrekken: de eetzaal, de slaapkamer, het geschilderde kamertje, het voorzaaltje, het kelderkamertje, de keuken, de zolder en de stal. In de tuin werden onder meer aangetroffen: twee loden beelden, elf “orangebomen” en drie “laurestimusbomen” in houten bakken, een zeilboot met toebeboren en twee roeiboten.

⁵⁹ De precieze locatie werd niet beschreven. Waarschijnlijk was de genoemde hofstede identiek met het “Hof Ravestein” ten zuidwesten van Grijpskerke dat oorspronkelijk werd omschreven als de buitenplaats “Millegemshof”. De hofstede kwam in 1717 in het bezit van Cornelia Maria de Mauregnault na het overlijden van haar vader; zie:

http://www.buitenplaatsenin nederland.nl/Zeeland_beschrijvingen/Grijpskerke_Ravestein.html; zie ook:

<http://www.landschapsbeheerzeeland.nl/informatie-voor/particuliere-erfeigenaren/verborgen-buitens/15-ravestein> ; voorts: Tiny Polderman, 't Hof Ravestein; boerderij-buitenplaats, z. pl., 2014.

⁶⁰ Dit betrof land in de polder Sint Anna-Ketenisse nabij het fort Liefkenshoek, anno 2014 gemeente Beveren.

10. Een 24ste part en een gelijk gedeelte in het aangekochte 16de part in de ambachtsheerlijkheid van Vossemeer.
11. Een “behuisde” hofstede in de heerlijkheid van Ossendrecht in het Markiezaat van Bergen op Zoom met 20 gemeten en 152 roeden land.
12. Een partij “lopent land” in de heerlijkheid van Ossendrecht ter grootte van 13 gemeten en 277 roeden.
13. Een partij polderland in de heerlijkheid van Ossendrecht ter grootte van 10 gemeten.
14. Een vijfde part in de helft van de heerlijkheid van Zaamslag bestaande uit de “Thorenhoeve”, visserijen, schorren, dijkzettingen etc.⁶¹.
15. Een korenwindmolen met huis en stalling in [het fort] Liefkenshoek⁶².

B. Nagelaten waardepapieren

1. Een “losrentebrief” ter waarde van fl. 3000 tegen een rente van 3 % per jaar, staande “ten comptoire generael” van [het gewest] Holland en ten name van Gerrit Crommon d.d. 5 augustus 1699⁶³.
2. Een “loterije obligatie” ter waarde van fl. 300 tegen een rente van 4 % per jaar, staande “ten comptoire generael” van de Unie [de Generaliteit] en ten name van Johan de Mauregnault d.d. 8 augustus 1733 en (na agreatie ofwel toestemming) d.d. 31 december 1733⁶⁴.
3. Idem, gedateerd 8 augustus 1736 en (na agreatie) 19 november 1736⁶⁵.
4. Idem, gedateerd 8 augustus 1735 en (na agreatie) 23 november 1735⁶⁶.
5. Een obligatie ten laste van Melchior Charles ten bedrage van fl. 600 tegen een rente van 4 % per jaar, gepasseerd voor de schepensbank van de heerlijkheid van Ossendrecht op 27 februari 1717⁶⁷.
6. Een obligatie ten laste van Pieter [Janszn.] Moormans ten bedrage van fl. 200 tegen een rente van 4 % per jaar, gepasseerd voor de gedelegeerde rechters [de magistraat] van het fort Lillo op 30 maart 1712⁶⁸.
7. Een ondershandse obligatie ten laste van Wessel Eduard Ferleman ten bedrage van fl. 400 tegen een rente van 4 % per jaar, verstrekt op 1 juli 1719.

C. Nagelaten contant geld

1. In de ijzeren kist in het comptoir de som van fl. 1.495.

⁶¹ De Torenhoeve was eigendom van de ambachtsheren van Zaamslag. De hoeve ligt in de Zaamslagpolder (herbedijkt in 1650) en omvatte destijds 91 gemeten en 214 roeden. Ze kwam gedeeltelijk in het bezit van Willem Ferleman dank zij het feit dat zijn tweede echtgenote mede-erfgename was van Johan Hieronymus Huyssen (1660-1720) (L. Riemens, J.J. de Regt-Dekker en R. Willemsen, Landbouw beleven in Zaamslag, Terneuzen, 1985, p. 8 en 53).

⁶² De erfgenamen van Willem Ferleman verkochten de molen op 12-6-1758 (J.M.G. Leune, Lillo en Liefkenshoek, deel 1, Brussel, 2006, gedrukte versie, p. 121; webversie van het boek d.d. augustus 2014, p. 126).

⁶³ In het genoemde kantoor was de rentebrief ingeboekt onder folionummer 6059 verso. Gerrit Crommon is vermoedelijk identiek met Gerard Crommon, gedoopt te Goes op 11-1-1626 en daar werkzaam als secretaris. Hij was ook vertegenwoordiger van het gewest Zeeland in de Staten-Generaal.

⁶⁴ In het genoemde kantoor was de obligatie ingeboekt onder de folionummers 3002 (8-8-1733) en 36 (31-12-1733).

⁶⁵ Deze obligatie was ingeboekt onder de folionummers 3035 (8-8-1736) en 44 (19-11-1736).

⁶⁶ Deze obligatie was ingeboekt onder de folionummers 3024 (8-8-1735) en 41 (23-11-1735).

⁶⁷ Melchior Charles (geb. Antwerpen ca. 1670, overl. 28-1-1720) was toen inwoner van Ossendrecht, waar hij op 28-3-1698 door belijdenis lidmaat werd van de gereformeerde kerk. Hij was heer van Westkerke (bij Scherpenisse) en van Merxem en Dambrugge (bij Antwerpen).

⁶⁸ Pieter Janszn. Moormans was aannemer in het fort Lillo; zie: <http://www.hanleune.nl/lillo-en-liefkenshoek/84-repertoire-lillo-liefkenshoek-1585-1786>; namen L-O.

2. In het bureau gouden en zilveren munten ter waarde van fl. 284, 4 stuivers en 8 penningen.
Han Leune

Voorouders komen tot leven

Het blau Huus aen de Sandicxen steenwech IV (slot)

In de overloper van de Oostwating van 1608 lezen we dat Jan Schijn pachter is van het huis met de boomgaard (De Potterie) van Janneken Somer¹. Janneken is de weduwe van de rond 1588 gestorven Daniel de Pottere². Wanneer Janneken is overleden is niet bekend. Voor het laatst komt ze voor in het kohier van de dubbele honderdste penning van Veere van 1624. Ze is dan belastingbetaler van een huis in het slop aan de noordzijde van de haven³. In het kohier van de honderdste penning van Zanddijk van 1629 en de overloper van de Oostwating van 1630 staat de weduwe van Jan Schijn als eigenaar en gebruiker van de Potterie genoteerd⁴. Janneken of haar erfgenamen hebben hem dus aan Jan verkocht. In het kohier van de honderdste penning van Zanddijk van 1636 is boven de naam van Jan Schijns weduwe die van Jacob Janssen brouwer geschreven, zodat De Potterie dat jaar of kort erna in zijn bezit zal zijn gekomen⁵. Samen met zijn zwager Willeboort Billaerts was hij eigenaar van brouwerij De Meyboom in de Wagenaarstraat, die ze van hun schoonvader Franchois Buys hadden geërfd. Jacob was getrouwd met Elisabeth en Willeboort met Franschyntken Buys. Nadat beide zwagers overleden waren ging de brouwerij op 14 januari 1644 over in andere handen⁶. Wanneer De Potterie is verkocht heb ik nergens kunnen vinden, maar in het langdijkboek van de Oostwating van 1649 staat Tomas Cuningam (Thomas Cunningham II) als eigenaar en gebruiker vermeld⁷.

Handtekening Thomas Cunningham II

Thomas Cunningham II is op 27 augustus 1604 in het huis Het Lammetje op de Kaai in Veere geboren als zoon van de van oorsprong Schotse koopman Thomas Cunningham I en Josynken Naeghele⁸. Het Lammetje had zijn vader in 1595 van Janneken Somer gekocht⁹. Na diens overlijden kocht hij het uit de boedel voor £ 1000 Vlaams⁹. Net als zijn vader werd hij koopman. Op 21 september 1625 trouwde hij in Veere met Appolonia de Mijster, dochter van Aernout de Mijster. Drie jaar later kocht hij van Claes Claessen Honich een pakhuis in de Wagenaarstraat¹⁰.

Op 7 juli 1641 werd hij benoemd tot conservator van de Schotse Natie¹¹. In die hoedanigheid sloot hij op 15 juni 1644 een contract met de broers Adriaen en Cornelis Lampsins, kooplieden te Middelburg en Vlissingen, die bereid waren de Engelse en Schotse regering geld te lenen voor de aanschaf van wapens en munitie. Voor fl. 185.185 werd hiervan in ons land wapentuig gekocht¹².

Cornelis Lampsins (1610-1664)

Op 3 oktober 1645 kocht Thomas het huis De Zeewolf op de Markt. Op 3 mei 1647 verkocht hij het weer aan Adriaen de Vos. Maar omdat die de koopsom niet kon betalen kwam het in mei 1650 weer

terug in zijn bezit en nog hetzelfde jaar verhuisde hij met zijn gezin van Het Lammetje naar De Zeewolf¹³. Op 8 juni 1650 werd hij in Honselersdijk voor de vele verdiensten die hij Schotland had bewezen door koning Karel II geridderd.

Ook privé leende Thomas bij de gebroeders Lampsins grote sommen geld. Op 12 juli 1662 sloot hij bij Adriaen een lening af van £ 2600 Vlaams en gaf Het Lammetje en De Zeewolf als onderpand¹⁴. Als we bedenken dat een timmerman in die tijd gemiddeld £ 50 Vlaams per jaar verdiende, gaat het hier om een enorm groot bedrag.

Thomas overleed op 9 december 1669, waarna hij in het graf van zijn schoonvader Aernout de Mijster in de Grote Kerk is begraven. Niet alleen bij de familie Lampsins, maar ook bij anderen liet hij grote schulden na¹⁵. Dankzij een door de overheid verleend voorrecht hoefden de nabestaanden zijn goederen niet te verkopen om de crediteuren te betalen¹⁶.

Het Lammetje in Veere

Thomas Cunningham III is op 3 januari 1632 in Het Lammetje in Veere geboren. Net als zijn vader en grootvader werd hij koopman. Hij werd eigenaar van Het Lammetje, De Zeewolf en De Potterie. Op 10 juli 1672 trouwde hij in Dordrecht met Ida Schoorman¹⁷. Bij zijn terugkeer in Veere ging hij wonen in het huis Sint-Pieter van Bernard Somer op de Kaai. Dit monumentale herenhuis is in 1905 afgebroken voor de bouw van de gereformeerde kerk. Kort voor zijn overlijden kocht hij samen met oud-burgemeester Leonard Thijssen nog een pakhuis in de Wagenaarstraat¹⁸.

Thomas stierf op nieuwjaarsdag 1679, waarna hij op 7 januari in de Schotse Kerk is begraven. Hij liet drie kinderen na, Appolonia (1673), Margarita (1674) en Johan (1677)¹⁹.

Al een week na zijn overlijden werd duidelijk dat hij grote schulden had nagelaten. Behalve de gebroeders Lampsins hadden verschillende Schotse kooplieden nog geld van hem tegoed.

Het Schots gerechtshof in Veere verzocht daarom Ida Schoorman de boekhouding ter inzage te geven. Maar ze weigerde dit halsstarrig en zelfs haar zwager Arnout, die de voogdij over de kinderen op zich had genomen, mocht hem niet inzien. Na verschillende aanmaningen gaven burgemeesters en schepenen op 27 september de schout opdracht de kamer waarin de boeken lagen door een smid open te laten breken en ze in beslag te nemen.

Intussen waren Het Lammetje en De Zeewolf op 23 september tijdens een openbare verkoping in de Campveerse Toren door Arnout Cunningham gekocht²⁰. Arnout was de jongere broer van Thomas. Hij is in 1633 geboren en trouwde op 12 september 1668 in Veere met Maria Colve. Van 1669-1672 en van 1674-1676 was hij schepen en in 1673 burgemeester van Veere. Op 9 mei 1676 werd hij benoemd tot rekenmeester bij de Staten van Zeeland. Daarnaast bekleedde hij nog tal van andere functies, waaronder overdeken van het arbeidersgilde en lid van de gecommiteerde raden van de admiraliteit van Zeeland. In november 1680 is hij in zijn woonplaats Middelburg overleden²¹.

Op 27 oktober werden Thomas' meubels verkocht en op 20 november droeg Ida de helft in het pakhuis in de Wagenaarstraat over aan Leonard Thijssen.

Rond dezelfde tijd als Het Lammetje en De Zeewolf ging ook De Potterie onder de hamer. Voor

£ 1.005 Vlaams werd Hugo Hendricx, commies van de Oostwatering, de nieuwe eigenaar. Al vrij spoedig werd duidelijk dat hij hem niet voor zichzelf, maar in opdracht van burgemeester Jacob Godin had gekocht. Volgens de koopvoorwaarden moest de ene helft meteen en de andere na zeven maanden worden betaald, maar noch Hugo, noch Jacob gingen tot betaling over. Op 22 december kreeg Jacob daarom via notaris Pieter Hekelbeke van Huibrecht Lampsins te horen dat De Potterie opnieuw zou worden geveild als hij niet op korte termijn aan zijn verplichtingen zou voldoen. Een week later maakte Hekelbeke aan burgemeesters en schepenen bekend dat de koop in strijd met *'het recht van sijn hoogh. den heere prince van Oranje'* was gedaan, waarop de rechtbank Hugo Hendricx verbood de koopsom aan Arnout Cunningham of Huibrecht Lampsins te overhandigen²². Er zat dus duidelijk een luchtje aan de verkoop en de uitspraak doet vermoeden dat beide heren de hofstede te koop hadden aangeboden om zo een deel van de erop staande hypotheek terug te krijgen.

Hierna volgde een lange periode waarin veel processen om het eigendomsrecht van De Potterie zijn gevoerd, eerst bij het gerechtshof in Veere en daarna in hoger beroep bij het Hof van Holland. Partijen hierin waren de stad Veere namens de crediteuren in de boedel van Thomas Cunningham, Jacob Godin als koper en de familie Lampsins als hypotheekverstrekker. De pachter van de Potterie, de commies van de Oostwatering Hugo Hendriex, viel buiten schot, omdat Jacob Godin op 28 december 1679 een akte van indemniteit had getekend, wat inhield dat Hugo in opdracht van hem had gehandeld. Overigens kreeg hij die pas in september 1685 in zijn bezit²³.

In een protocol van notaris Adriaen van Aller van 30 oktober 1693 lezen we dat volgens de erfgenamen van Josina de Hase, weduwe van Adriaen Lampsins, de hele kwestie was ontstaan *'door den valschen handel tusschen den gemelde heer Jacob Godyn ende den voorn. comys Hugo Hendricx'*²⁴.

De staat van De Potterie was er intussen niet beter op geworden. Al op 5 juli 1681 had Hugo bij Josina de Hase, in haar hoedanigheid als hypotheekverstrekker, geklaagd dat het huis sterk verwaarloosd was en niet meer wind- en waterdicht en dat het fruit uit de boomgaard werd gestolen. Als zij het huis niet zou laten opknappen zou hij het laten doen en de gemaakte kosten op de pacht in mindering brengen²⁵.

Uit de notulen van het stadsbestuur van 11 mei 1697 blijkt dat het hof uitspraak had gedaan en Jacob Godin eigenaar van De Potterie was geworden. Hij moest de stad alleen nog £ 20 Vlaams overdrachtsbelasting (*'ses groote te ponde'*) betalen²⁶. Sinds 1685 woonde hij in Den Haag, waar hij gedeputeerde ter Generaliteitsrekenkamer was geworden. Behalve deze hofstede bezat hij op Walcheren ook de buitenplaats Rijnsburg in de omgeving van Oostkapelle²⁷.

Noten:

1. Zeeuws Archief (ZA), Archief Polder Walcheren (APW) inv. nr. 271, fol. 64r.
2. Daniel de Pottere was op 29 mei 1587 nog getuige bij de inschrijving van de weeskinderen van mr. Pieter Isaac in de weeskamer (ZA, Archief weeskamer Veere (AWV) inv. nr. 45), in de overloper van de Oostwatering van 1589 staat Janneken Somer voor het eerst als weduwe vermeld (ZA, Rekenkamer II, inv. nr. 1129).
3. ZA, Archief Stad Veere (ASV) inv. nr. 1411, fol. 106v.
4. Ibid. inv. nr. 1397, fol. 3r. en APW inv. nr. 273, fol. 64r.
5. Ibid. inv. nr. 1396, fol. 3r.
6. RAZE inv. nr. 378, fol. 274r.
7. APW inv. nr. 274, fol. 460v. Een langdijkboek is een register waarin de landeigenaren alfabetisch staan genoteerd.
8. ZA, Archief Familie van Borssele van de Hooge, inv. nr. 141 digitaal, pag. 25-50.
9. Rijksgebouwendienst, Bouwhistorische aantekeningen. De Schotse Huizen "Het Lammeken" en "In den Struys", pag. 12.
10. RAZE inv. nr. 378, fol. 171v.
11. M.P. Rooseboom, *The Scottish staple in the Netherlands*, The Hague 1910, pag. 175.
12. Courthope, *The journal of Thomas Cuningham of Campvere*, Edinburgh, 1928, pag. 94-96.

13. RAZE inv. nr. 378, fol. 279v. en fol. 301v. Op 12 maart 1648 verkocht Thomas een huis met een speelhof staande naast zijn pakhuis in de Wagenaarstraat aan Logier Leynssen (Ibid., fol. 312v.).
14. Ibid. inv. nr. 381c, fol. 10r. en 74r. Op 13 juni 1692 is de lening geroyeerd.
15. Ibid. inv. nr. 487, 17 nov. 1679.
16. Ibid. inv. nr. 622, 16 feb. 1679. Op 7 feb. 1670 verleende de overheid beneficie van inventaris. Drs. M. van Hattum, Glossarium van oude Nederlandse rechtstermen, Amsterdam 1977, geeft voor deze term de volgende verklaring: *'Voorrecht van Boedelbeschrijving, het welk medebrengt, dat den Erfgenaam niet verder in de schulden des Boedels gehouden is, als de goederen van den overledenen mogen toereiken'*.
17. Internet www.antenna.nl.
18. RAZE inv. nr. 385, fol. 108v.
19. AWV inv. nr. 56, fol. 179r.
20. RAZE inv. nr. 372, fol. 113v.
21. Borssele van de Hooge, pag. 27 en 31 en RAZE inv. nr. 328, fol. 61r. en 68r. Uit het huwelijk van Arnout en Maria Colve zijn drie kinderen geboren, Thomas geb./ged. 27/29.6.1670, overl. 30.7.1670, Jacob geb./ged. 18/22.11.1672 en Anthony geb./ged. 20/26.4.1679 te Middelburg in de Lange Delft, overl. 7.5.1679.
22. RAZE inv. nr. 622, diverse stukken in de periode 16 feb. 1679 t/m 30 dec. 1679. RAZE inv. nr. 556, 30 okt. 1693, noemt als bedrag £ 1006 Vlaams. Huibrecht Lampsins is een zoon van Adriaen en Jozina de Hase.
23. Ibid. inv. nr. 634, 23 juni 1685 en inv. nr. 622, 17 sept. 1685.
24. Ibid. inv. nr. 556, 30 okt. 1693.
25. Ibid. inv. nr. 622, 5 juli 1681.
26. ASV inv. nr. 10, 11 mei 1697: *'Is voorgedragen dat de heeren burgemrs. met den heer rekenmr. Jacob Godin over het different wegens de ses groote te ponde van de coop van d'hofstede gen. de Potterie en annexe landerijen waren geaccordeert voor eene somme van twintig ponden Vlaams eens'*.
27. M. Smallegange, Nieuwe Cronyk van Zeeland, pag. 672.
Jan Midavaine

Voorouders komen tot leven

Een zoektocht naar een stoute tapper, met een overstroming erin.

II Wilhelm Kramer/Kreimer

In 1819 - toen was Zierikzee een stadje met 6500 inwoners - vond ik ze daar beiden, Willem katholiek, wonende met 3 gereformeerde vrouwen: **Maria Voogels**, 29, geb. Middelburg, **Maria van der Wee**, 25, geb. Antwerpen en **Catharina Schabien/ Schabeer**, 26, geb. in Essaulij. Alle vier werden ze

herbergier genoemd. Dit voedde de geruchten, dat Willem niet alleen tapper was, maar ook bordeelhouder. Dat was ook zo. Toen hij op 15 augustus 1815 bij de christelijke gemeenteraad de aanvraag indiende (Raadsnotulen nr. 871/175 en 872/39) om 'een tapperij of tapnering te beginnen aan de Nieuwe Haven', werd deze in eerste instantie van de hand gewezen, omdat deze 'ten hoogste nadeelig voor de Stad en Haven was'. Pas op 9 februari 1816 werd zijn nieuwe aanvraag, nu voor de Witte IJestraat 14/16, op de hoek van de Fonteine, goedgekeurd. Het huis werd toen herberg Het Fortuin genoemd.

pand van Witte IJestraat nummer 14-16 op internet]

Juridisch was nu alles dichtgetimmerd: Willem moest

accordeeren, mits zich gedragen naar alle de bepalingen, die daarop reeds gemaakt of nog te bepalene wetten en Regelementen van Finantie en stedelijke Politie... patent te erlangen [verkrijgen], enz., alsmede tot den Heer Officier van Justitie tot deszelfs informatie'. De meisjes werden voortaan o.a. medisch gekeurd op geslachtsziektes en kregen dan weer voor enige tijd permissie om door te werken, met een werkboekje vol stempels en handtekeningen. Als eigenaar van zijn huis C 99 staat op een gegeven moment Johan van Schelven genoteerd. Het is dus heel aannemelijk, dat de vorige eigenaresse hier al een bordeel voerde, 'nademaal de tapperneering aldaar steeds is geëxcerceerd geweest zonder interruptie'. Van Willem en Maria vond ik geen graven of oud-rechterlijke archiefstukken. Wilhelm kocht dit pand in 1816 van de weduwe I.R. Dumoulin, wier zoon **NN (van der) Vooren** met ene **Johanna de Graij** trouwde, ook een prostituée, waarschijnlijk familie van Susanna. Maria Vogel keert vanuit Rotterdam in 1827 weer terug naar Zierikzee op haar oude adres Pieterseliestraat C 523, met 2 halfzusjes, toen toepasselijk zusters van halven bedde genoemd, Helena Pieternella en Susanna Maria de Graij (geb. Middelburg 2-7-1817) en de 'dames' **Maria Zand, genaamd dienstmeid, en Maria Duigeler en Cornelia Basdijk, beide 'naaisters' genaamd.**

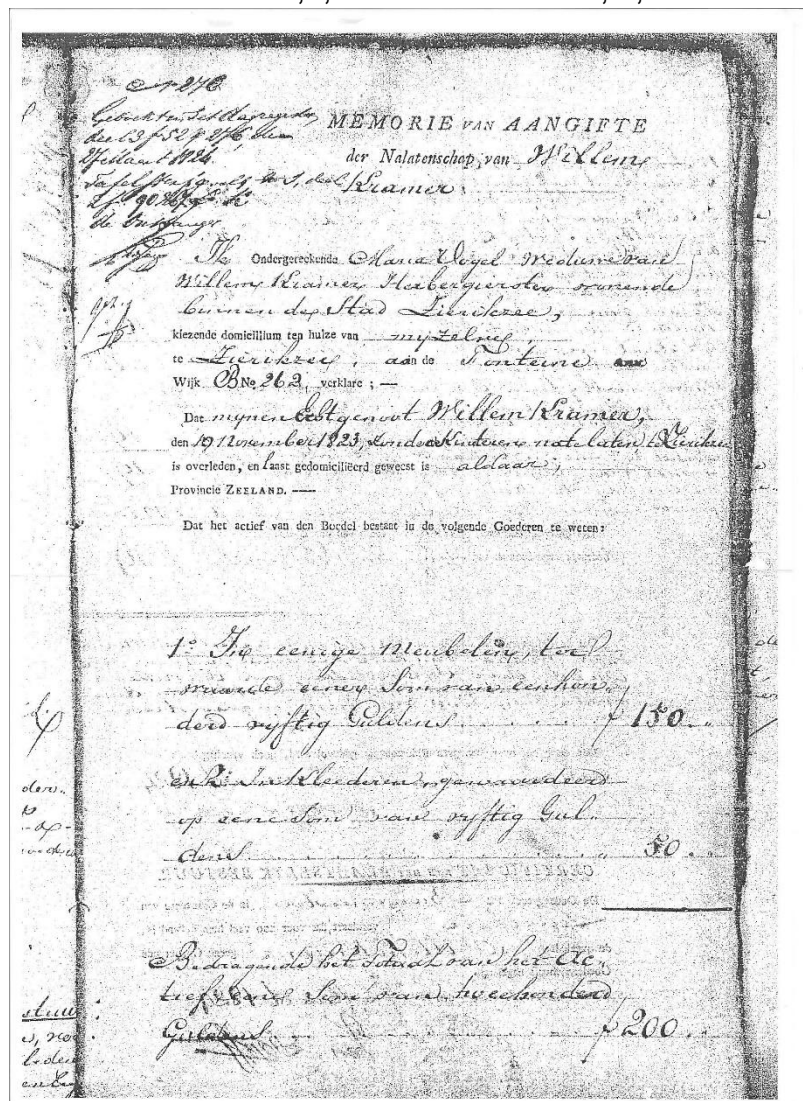
De oudste geschreven aantekening over Willems negotie komt uit het boek "Zierikzee voor Honderd Jaar" door de gemeentearchivaris P.D. de Vos in 1922, die de situatie van 1822 beschrijft:

"Eigenaardig was het, dat op den dag van het inluiden van de kermis haast alle ambachtslieden, bazen evengoed als knechts, een stevige dronk namen en meest te veel hadden. Ook de groentevrouwen lieten zich dien dag niet onbetuigd en gebruikten in de herberg aan de Fonteine (bijnaam van Willems herberg 'De Fontein', later bewoond door Stevens, Leunis, etc.) zoveel, dat de meesten dronken waren. De herberg, destijds als speelhuis bekend, en waar gewoonlijk drie meisjes van plezier inwoonden, was, waarom weten we niet, voor de gildezusters van het Sint Vincents- of Groenselgilde een aantrekkelijk plaats van samenkomst." De reden was vast Willems Osnabrugse charme en de traditie van het kermis vieren!

Als Willems huwelijk nét vóór de Burgerlijke Stand-periode was gevallen, had ik hem misschien niet kunnen ontdekken, want er zat een –begrijpelijk- foutje in zijn sterfakte 153 uit Zierikzee: "Heden den Twintigsten van den maand November des Jaars achttien honderd drie en twintig, des voormiddags ten tien uren, compareerden voor mij tweede Burgemeester, Beambten tot de zaken van den Burgerlijken Stand van de Stad Zierikzee, District Zierikzee, Provincie Zeeland, **Petrus Graij**, oud vijfentwintig Jaren, van beroep Arbeider, wonende alhier, Zwager, en **Leijnis van der Vliet Lsz.**, oud Dertig Jaren, van beroep Wijnwerker, wonende alhier, bekende van de Overledene; dewelke hebben verklaard, dat op den Negentienden van de maand November des Jaars Achttien honderd drie en twintig binnen de stad Zierikzee, in het huis in Wijk C Nummer 99 [nu Witte IJestraat 14 /16, hoek Pieterseliestraat en Fonteynen, dichtbij de broodfabriek met – museum 'Zeeland], ten Negen uren in den avond is overleden WILLEM KRAMER, oud zestig jaren, van Beroep Herbergier, wonende te Zierikzee, geboren te Osnabrugge, Echtgenoot van Maria Vogel en Zoon van Frederik Kramer en van **Catharina Zoets**, beide overleden. En hebben de declaranten, na gedane voorlezing, met mij deze Akte van Overlijden geteekend, uitgenomen den Eersten Declarant, welke verklaard heeft niet te kunnen schrijven of teekenen. [handtekeningen] de Crane & Leunis van der Vliet Ltz. De naam Catharina Zoets is waarschijnlijk gefantaseerd, de getuigen moesten wel een naam noemen. In Hagen en Zeeland is die echter niet bekend.....

Hun testament voor notaris Pieter Cornelis de Winter van 1 Julij 1814 was op de langstlevende, met wederzijdse voogdstelling, voor als er nog kinderen zouden worden geboren. De getuigen daarbij waren **Jan Lokker Pz.**, Commissaris, **Pieter Johannes Geradts**, winkelier, **Johannes Jacobus Wansink**, winkelier en **Johan Marcus La Brand/ Labrand**, roskoper.

Uit Willems Memorie van aangifte in Middelburg , inv. 616-398, 3/276 dd. 27 Maart 1824 bleek, dat de zaak niet erg florissant liep: "dat er geen kinderen noch onroerend goed was, wel eenige meubelen ter waarde van f. 150,=, kleederen van f. 50,= , maar ook

schulden aan verhuurder Nicolaas van der Zwaan (60 gulden), aan schipper Gerardus Dekker in den Oudenbosch voor geleverde bieren* in 1822 & 1823 ad f. 72,=; aan C.A. Verveen voor geleverde dranken ad f. 30,= .Resteerde f. 38,= , waarvan Maria Vogel (tekende als M. Voogel) volgens testament dd. 1 mei 1814* voor notaris P.C. de Winter de helft kreeg. De kosten van begraven waren door de alhier bestaande begrafenisbeurs betaald!" De hoogte van de schulden aan de huisbaas en de drankleveranciers duidt erop, dat het bordeel niet echt goed liep. Het was toen gewoonte, dat de rekeningen in december werden verstuurd, en binnen enkele maanden werden voldaan. De hoge waarde van de inboedel betekent waarschijnlijk, dat Willem die inboedel van de weduwe Dumolin had moeten overnemen bij het ingaan van de huur, inclusief de bedden en stoelen en tafels.

Maria Vogels sterfakte is in Zierikzee niet te vinden. Zij was naar haar moeder

in Middelburg verhuisd. Daar vond ik haar overlijden op 8 October 1834 om 3 uur in den middag in wijk K 18, zoals de lijkdienaren **Antonius Duijk Henderikse**, 41, en **Laurens Julianus**, 38, verklaarden.

Uit Osnabrück (Hagen) kwamen ook gegevens van de heer en mevrouw Elisabeth **Kreimer-Selberg**, familieleden van Wilhelm Kramer. Moeder Elisabeth blijkt dus geen Hollandse Kok te zijn, maar van boerderij Koke af te stammen. Volgens hun naamrecht is de grond eeuwig en de mens sterfelijk, dus de naam van de grond gaat altijd vóór die van de mens. Datzelfde principe kennen wij ook in Twente en de Achterhoek. Naamgenoten komen daar dus ook voor, ook al zijn ze geen bloedverwanten.

En uit het testament van zijn zieke vader uit 1798 blijkt, dat Wilhelm officieel onterfd is wegens te veel geld uitgeven [Unwirtschaftlichkeit], zowel hier als in den vreemde, waar hij al 4 jaar zit, zonder taal noch teken te laten horen, terwijl er ook nog 3 minderjarige kinderen zijn [broers en zussen?]. Zijn jongere broer erft het boerderijtje **Krämers Kotten**, en als Wilhelm ooit zou terugkeren of zijn deel opeisen, dan krijgt hij, ondanks dat hij als eerstgeborene rechten heeft, alleen een afkoopsom van 50 Reichsthaler. En moeder krijgt levenslang lijfdocht'. Wat de betrouwbare getuigen ook ondertekenden. Waarschijnlijk is Willem nooit achter die erfenis van thuis aangegaan, omdat hij dan problemen voorzag...

Met dank aan Isaac van der Male voor verschillende gegevens uit Zierikzee en aan Alexander Himmermann in Osnabrück, die de gegevens van Willems voordochter toestuurde en ook de tekst van de complete kroniek **Kreimeyer** bezorgde in OSFA, Osnabrücker Familienforschung 78-79 uit 2009 , p. 6-12. In te zien in de WGOD- bibliotheek in Schoonoord en de NGV – bibliotheek in Weesp.

Jos Kaldenbach, Alkmaar, o.a voorzitter van de Werkgroep Genealogisch Onderzoek Duitsland (www.wgod.nl), die genealogen helpt en adviseert bij hun zoektocht naar voorouders.

STICHTING GENEALOGISCHE PUBLICATIES

Prae 1600 Club.

Veel vrijwilligers hebben in het verleden moeilijk leesbare stukken voor 1600 en ook kort daarna bewerkt en voor een ieder leesbaar gemaakt. De Prae 1600 Club heeft deze in boekvorm uitgegeven. Helaas zijn nog veel boeken in voorraad van bewerkte notariële akten, overlopers en rekeningen van rentmeesters in Zeeland etc.

Zie hiervoor www.genpubl.nl Door in de balk op Prae 1600 te klikken komt een lijst van rubrieken te voorschijn waaronder weer vele titels van bewerkte stukken te vinden zijn (ongeveer 400).

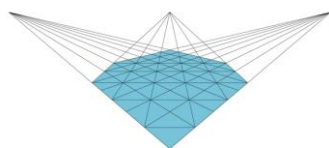
De opslag zouden we graag verkleind zien en wij bieden de boeken die op voorraad zijn met 50 % korting aan. U kunt de titels bestellen via mail genpubl@zeelandnet.nl De penningmeester (Jan Polderdijk) laat u weten of het gevraagde nog beschikbaar is.

Uiteraard kunnen niet in voorraad zijnde titels tegen de normale prijs gekopieerd en ingelijmd worden.

Jan Polderdijk

ZEEUWS ARCHIEF

Lancering educatieve website 'Slavenreis van d'Eenigheid'

Zeeuws Archief presenteert internationale onderwijswebsite over trans-Atlantische slavenhandel

MIDDELBURG – Het Zeeuws Archief lanceerde woensdagmiddag 29 oktober 2014 om 16.30 uur de tweetalige onderwijswebsite 'Slavenreis van de Eenigheid | Slave voyage aboard The Unity', <http://www.zeeuwsarchief-educatie.nl/webprojecten/slavenhandel/>. De educatieve website is gekoppeld aan het weblog over de reis van het slavenschip de Eenigheid, dat 1 oktober 2013 van start ging. Het Zeeuws Archief wil met het weblog en de onderwijswebsite bijdragen aan de verbreding van de kennis over het onderwerp trans-Atlantische slavenhandel en daarmee aan meer bewustwording van het belang van deze periode voor het heden.

In 2013 was het 150 jaar geleden dat Nederland slavernij verbood. In 2014 is het 200 jaar geleden dat Nederland de slavenhandel afschafte. In voorgaande eeuwen werden ruim 12 miljoen mensen als handelswaar van Afrika naar de Amerika's verscheept.

Jongeren

Om ook jongeren bewust te maken van het belang van de trans-Atlantische slavenhandel voor het heden, is kennis van het verleden nodig. Daarom is besloten aan het weblog van de Eenigheid een educatieve website te koppelen. Daarmee speelt het Zeeuws Archief in op de behoefte van het onderwijs aan educatiemateriaal over de trans-Atlantische slavenhandel.

In het voorjaar van 2014 vond een pilot van de onderwijswebsite plaats waaraan scholen uit Zeeland, Suriname en Ghana deelnamen. Vanaf woensdagmiddag 29 oktober 2014 is de website vrij beschikbaar voor het onderwijs in binnen- en buitenland.

Internationale onderwijswebsite

De educatieve website '[Slavenreis van de Eenigheid | Slave voyage aboard The Unity](#)' bestaat uit verschillende onderdelen: korte multidisciplinaire lessen aan de hand van werkbladen, verdiepingslessen aan de hand van discussie-, kijk- en onderzoeksopdrachten en suggesties voor verwerkingslessen. In de website is bronnenmateriaal opgenomen uit onder meer het archief van de Middelburgse Commercie Compagnie (MCC). De website is gericht op de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs in Nederland, en kan door zijn tweetalige opzet (Nederlands en Engels) ingezet worden in het tweetalig onderwijs. Ook scholen in het buitenland kunnen er gebruik van maken. De educatieve website is ontwikkeld door Onwijs Producties uit Oude Tonge. De website is mede mogelijk gemaakt dankzij subsidie van de Stichting Herdenking Slavernijverleden 2013 te Amsterdam, de Provincie Zeeland te Middelburg en het Mondriaanfonds te Amsterdam.

Oproep voor nazaten en familieleden van de Paupers

OPROEP VOOR NAZATEN EN FAMILIELEDEN VAN DE PAUPERS *Geef een gezicht aan het verleden*

Voor het nieuwe project "DE PAUPER PORTRETTEN" van fotograaf Wouter Jansen en theatermaker en regisseur Tom de Ket zijn wij op zoek naar de afstammelingen van de Paupers uit de koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid in de 19de eeuw. Voor de Pauper Portretten Expo willen we portretten maken van 100 nakomelingen.

De 100 portretten zijn een eerbetoon aan onze vergeten voorouders en vormen samen de basis van een boek. De portretten worden tentoongesteld tijdens een rondreizende expositie die 10 steden in Nederland zal aandoen. Zo geven we met dit project de naamlozen van toen, vandaag een gezicht en wordt een verborgen geschiedenis zichtbaar.

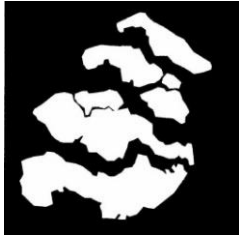
Wouter Jansen wil met de PORTRETTEEN een waardig, verstild beeld schetsen. Een eerlijke foto met zoveel mogelijk natuurlijk licht. Het liefst komen we fotograferen in uw echte woon, werk of leef omgeving.

AANMELDEN: Heeft u wortels in de Maatschappij van Weldadigheid? Geef u dan nu op om geportretteerd te worden via info@pauperportretten.nl

Mail ons uw: NAAM, (VOORMALIG) BEROEP, LEEFTIJD, GESLACHT, ADRES, EMAIL & TELEFOONNUMMER

Om de diversiteit, die voortkomt uit dit gezamenlijk verleden, zo goed mogelijk weer te kunnen geven vragen we u, zo mogelijk, ook een recente FOTO van uzelf en eventuele familieleden mee te sturen. U ontvangt achteraf uw eigen portret op A4 formaat.

Na ontvangst van uw mail nemen wij zo snel mogelijk contact met uw op!

LEDENMUTATIES PER SEPTEMBER 2013

Mutaties per 1 november 2014.

Adreswijziging:

133591 Mw.M.Scharloo- Dijs, Ruys de Beerenbrouckstraat 1 4384 EN Vlissingen
135090 Dhr. R. Martens Vinkenbaan 39 3328 LD Dordrecht

Nieuw Lid:

135389 Dhr. P.L.M. Zwijndrecht Voorsterstraat 83 6361 ET Nuth
135415 Dhr. F.Pouwer- van Veen Meidoornweg 36 1871 SN Schoorl

Per **01-11-2014** telde de afdeling Zeeland 372 leden, waarvan **43** bijkomende

Mutaties per 1 december 2014.

Overleden/geen lid meer:

129547 Mw. L.M.W. Schuilwerve-Geuken Gouakkerstraat 7 6952 BD Dieren

Nieuw Bijkomend Lid:

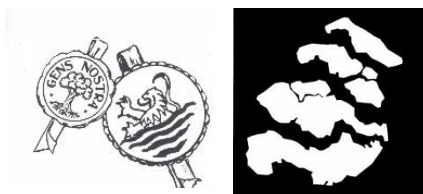
134300 Dhr. L. le Fever Teylingerhorstlaan 14 2244 EM Wassenaar

Per **01-12-2014** telde de afdeling Zeeland **372** leden, waarvan **44** bijkomende

NB in het oktobernummer is de naam van ons nieuwe lid C.J. Beenhouwer abusievelijk vermeld als Beenhakker, waarvoor onze excuses.

U wordt verzocht al uw mutaties, ook adreswijzigingen, alleen door te geven aan:
NGV Ledenadministratie, Postbus 26, 1380 AA Weesp.

Nederlandse Genealogische Vereniging

afdeling Zeeland

Bestuurssamenstelling

F. A. J. M. Moubis (Ferrie)	Voorzitter	Tabakstraat 24A	4561 HW	Hulst
E. B. Beket (Evert)	Secretaris	Trompstraat 7	4535 BT	Terneuzen
J. G. Polderdijk (Jan)	Penn.meester	Schippersweg 26	4455 VP	Nieuwdorp
A. Maljaars (Bram)	webmaster	Majoorwerf 21	4374 CA	Zoutelande
J. F. de Priester (Joke)	Cals	Piet Heinstraat 76,	4335 HX	Middelburg
J. Hoornick (Sjaak)	PR	Notestraat 14	4462 EB	Goes
W. S. van Hoeve (Prieneke)	lid	Anna Paulownaplein 39	4461 RC	Goes
vakature				

Correspondentieadres:

Secretariaat afdeling Zeeland NGV, Trompstraat 7, 4535 BT Terneuzen

secretariaatzld@zeelandnet.nl

Redactie Mededelingenblad "Wij van Zeeland":

redactiewvz@zeelandnet.nl

R. J. de Groot	Koudekerkseweg 19	4373 RB Biggekerke	(redactie)
M. P. Neuteboom-Dieleman	Postbus 25	5110 AA Baarle Nassau	(redactie)
A. L. Minderhoud	Kapelseweg 49	4481 PD Kloetinge	(correctie)
A. M. van Gessel	Kleine Beer 2	4501 HP Oostburg	(correctie)

Webmaster

A. Maljaars Majoorwerf 21 4374 CA Zoutelande webmasterngvzld@zeelandnet.nl

Cals, afd Zeeland

Mw J. F. de Priester Piet Heinstraat 76 4335 HX Middelburg calszeeland@zeelandnet.nl

Public Relations

J. L. Oosthoek	Sterappelstraat 49	4421 LE Kapelle
J. C. M Hoornick	Notestraat 14	4462 EB Goes

Haza-21 Helpdesk

J. Remijn Claushof 41 4461 SL Goes i-remijn@hetnet.nl

GensDataPro Help

helpdesk@gensdatapro.ngv

Werkgroep Computergenealogie:

G. C. Bek	Spinellihof 40	4463 GP Goes
J. C. M. Hoornick	Notestraat 14	4462 EB Goes
A. Maljaars,	Majoorwerf 21	4374 CA Zoutelande
J. G. Polderdijk	Schippersweg 26	4455 VP Nieuwdorp
J. van Zweeden	Nassaulaan 63	3743 CB, Baarn

genpubl@zeelandnet.nl

Afgevaardigde naar de ALV van de NGV

F.A.J.M. Moubis Tabakstraat 24 A 4561 HW Hulst

Voorplaat: Zeeuws Archief, KZGW, *Zelandia Illustrata II*: cat.nr ZI-II-458 "D'Oost-Indische werf tot Middelburgh".

Met titel bovenaan. Kopergrav., z.n. en z.j., h. 13.3 cm., br. 33.6 cm. Uit: a.w. *Het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen ondersteunde de uitgave door af te zien van de vergoeding van de gebruiksrechten.*

Afzender :

Redactie Wij van Zeeland
Koudekerkseweg 19
4373 RB Biggekerke

(adressticker)

DATA DIE U BESLIST NIET MAG VERGETEN!!

24 januari 2015	11 februari 2015	21 maart 2015
HISGIS Historische Geografische InformatieSystemen door Leo Hollestelle Zeeuws Archief	Genealogisch Spreekuur in de Bibliotheek in Goes	Vorbij de horizon: Zeeuwse en Vlaamse globetrotters in dienst bij de VOC door Joke Verfaillie, archivaris Rijksarchief Gent

Alle bijeenkomsten vinden plaats in "De Vroone", C.D. Vereekestraat 74 te Kapelle en beginnen om 14.00 uur, tenzij anders aangegeven.